

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра економіки, організації та управління підприємствами

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до кваліфікаційної роботи

на тему

«Формування прибутковості суб'єкту господарювання та обґрунтування
пропозицій її підвищення»

Виконала здобувачка 4 курсу, групи ЕП-22
спеціальності 051 Економіка
Андреева Злата Дмитрівна

Керівниця: канд. екон. наук, доцентка
Короленко Ольга Борисівна

Рецензентка канд. екон. наук, доцентка
Кутова Наталя Геннадіївна

Кривий Ріг
2026

КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра економіки, організації та управління підприємствами
Ступінь вищої освіти бакалавр
Спеціальність 051 Економіка

ЗАТВЕРДЖУЮ:
зав. кафедри ЕОУП,
д-р екон. наук, проф.
Альона ШАХНО

« _____ » _____ 2026 рік

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачці
Андрєєвій Златі Дмитрівні

1. Тема роботи «Формування прибутковості суб'єкту господарювання та обґрунтування пропозицій її підвищення».
Керівниця теми Короленко Ольга Борисівна, канд. екон. наук, доцентка.
Затверджені наказом по університету від «16» березня 2026 року № 147с.
2. Строк подання здобувачкою роботи: 19.06.2026.
3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативно-правові акти України; наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань формування прибутку, прибутковості, рентабельності, фінансово-економічного аналізу та управління витратами підприємства; фінансова звітність ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 роки; матеріали відкритих інформаційно-аналітичних ресурсів; результати власних розрахунків авторки.
4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): теоретичні засади формування прибутковості суб'єкта господарювання; методичні підходи до оцінювання прибутковості підприємства; загальна характеристика діяльності ТОВ «БЕТЕК»; аналіз доходів, витрат, фінансових результатів та фінансово-економічного стану ТОВ «БЕТЕК»; оцінка показників прибутковості підприємства; факторний аналіз зміни чистого прибутку; інтегральна, кореляційна та прогнозна оцінка чинників формування прибутковості; обґрунтування пропозицій щодо підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК» та оцінка їх економічної ефективності.
5. Перелік графічного матеріалу: основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.; динаміка показників рентабельності; прогноз чистого прибутку підприємства; запропоновані заходи щодо підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК» та оцінка їх економічної ефективності.

6. Дата видачі завдання «17» березня 2026 року.

7. Консультація по розділах роботи:

Розділи	Консультантка	Підпис, дата	
		Завдання видала	Завдання прийняла
Розділ 1	доц. Короленко О.Б.	31.03.2026	09.04.2026
Розділ 2	доц. Короленко О.Б.	09.04.2026	19.04.2026
Розділ 3	доц. Короленко О.Б.	19.04.2026	29.04.2026

Нормоконтроль _____

(підпис)

Ольга КОРОЛЕНКО

Календарний план виконання роботи

№	Назва етапу випускної кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітки
1	Співбесіда зі здобувачкою за тематикою роботи, узгодження переліку рекомендованої нормативної, інструктивної, навчальної літератури	17.03.2026	
2	Збір матеріалів до випускної кваліфікаційної роботи	18.03.2026 – 25.03.2026	
3	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань кваліфікаційної роботи	26.03.2026 – 30.03.2026	
4	Підготовка I розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівниці	31.03.2026 – 09.04.2026	
5	Підготовка II розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівниці	10.04.2026 – 19.04.2026	
6	Підготовка III розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівниці	20.04.2026 – 29.04.2026	
7	Підготовка вступної частини та висновку	30.04.2026 – 04.05.2026	
8	Перевірка роботи керівницею та доопрацювання роботи	05.05.2026 – 18.05.2026	
9	Отримання відгуку керівниці	19.05.2026	
10	Перевірка роботи на унікальність авторського тексту за допомогою Інтернет-Системи Strikeplagiarism.com	20.05.2026 – 09.06.2026	
11	Отримання резолюції завідувачки кафедри про допуск до захисту	10.06.2026 – 15.06.2026	
12	Отримання рецензії	19.06.2026 – 21.06.2026	
13	Захист роботи на засіданні Екзаменаційної комісії		

Здобувачка _____

(підпис)

Злата АНДРЕЄВА

Наукова керівниця _____

(підпис)

Ольга КОРОЛЕНКО

РЕФЕРАТ
на кваліфікаційну роботу за темою
«Формування прибутковості суб'єкту господарювання та
обґрунтування пропозицій її підвищення»

Кваліфікаційна робота: 90 с., 21 табл., 16 рис., 12 формул, 49 джерел, 6 додатків.
Об'єкт дослідження: процес формування прибутковості суб'єкта господарювання.

Мета роботи: дослідження процесу формування прибутковості ТОВ «БЕТЕК» та обґрунтування практичних пропозицій щодо її підвищення.

Предмет дослідження: теоретичні, методичні та практичні аспекти оцінювання прибутковості ТОВ «БЕТЕК» та обґрунтування пропозицій щодо її підвищення.

Методи дослідження: теоретичне узагальнення; аналіз і синтез; горизонтальний і вертикальний аналіз; коефіцієнтний метод; факторний аналіз; метод нормування; інтегральна оцінка; кореляційний аналіз; прогнозування; табличний і графічний методи.

У кваліфікаційній роботі розглянуто теоретичні засади формування прибутковості суб'єкта господарювання, розкрито її економічну сутність, чинники формування та методичні підходи до оцінювання. Визначено, що прибутковість є комплексною характеристикою ефективності діяльності підприємства, яка відображає здатність формувати прибуток і забезпечувати віддачу від використання доходів, витрат, активів, власного капіталу, основних засобів і трудових ресурсів.

На прикладі ТОВ «БЕТЕК» проведено аналіз доходів, витрат, фінансових результатів, техніко-економічних показників, майнового стану, ліквідності, фінансової стійкості та прибутковості за 2023–2025 рр. Встановлено, що підприємство залишалося прибутковим, однак у 2025 р. відбулося погіршення більшості показників ефективності діяльності: зменшилися чистий дохід, чистий прибуток, продуктивність праці, фондівіддача та показники рентабельності.

У роботі проведено факторний аналіз зміни чистого прибутку, інтегральну оцінку прибутковості підприємства, кореляційну оцінку зв'язку між чистим прибутком і показниками діяльності, а також побудовано лінійний прогноз чистого прибутку на 2026–2030 рр.

За результатами дослідження запропоновано шість практичних заходів щодо підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК»: оптимізацію матеріальних та енергетичних витрат; придбання обладнання для сортування і пакування ягід; встановлення холодильного обладнання; створення сайту та розвиток онлайн-продажів; розширення продажу фасованої продукції; удосконалення організації праці сезонного персоналу. Загальні витрати на реалізацію заходів становлять 10400,00 тис. грн, чистий економічний ефект — 13582,41 тис. грн. У результаті чистий прибуток підприємства може зрости з 203759,00 тис. грн до 217341,41 тис. грн, тобто на 6,67%.

ПРИБУТКОВІСТЬ, ПРИБУТОК, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, СОБІВАРТІСТЬ, ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ, ЛІКВІДНІСТЬ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ, ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА, КОРЕЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ, ПРОГНОЗУВАННЯ, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	11
1.1. Економічна сутність прибутковості суб'єкта господарювання та чинники її формування	11
1.2. Методичні підходи до оцінювання прибутковості підприємства	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРИБУТКОВОСТІ ТОВ «БЕТЕК»	28
2.1. Загальна характеристика діяльності, аналіз доходів, витрат та фінансово-економічного стану ТОВ «БЕТЕК»	28
2.2. Оцінка прибутковості ТОВ «БЕТЕК»	43
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ТОВ «БЕТЕК»	59
3.1. Інтегральна та кореляційна оцінка чинників формування прибутковості ТОВ «БЕТЕК»	59
3.2. Пропозиції щодо підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК» та оцінка їх економічної ефективності	69
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85
ДОДАТКИ	90

ВСТУП

У сучасних умовах господарювання прибутковість є однією з ключових характеристик результативності діяльності підприємства, оскільки саме вона відображає здатність суб'єкта господарювання формувати позитивний фінансовий результат, забезпечувати окупність витрат, підтримувати фінансову стійкість і створювати передумови для подальшого розвитку. Для будь-якого підприємства прибуток є не лише кінцевим показником діяльності, а й важливим джерелом фінансування виробничого розвитку, оновлення матеріально-технічної бази, розширення ринків збуту, підвищення якості продукції та зміцнення конкурентних позицій.

Особливого значення проблема формування прибутковості набуває для підприємств аграрного сектору, діяльність яких залежить від сезонності виробництва, природно-кліматичних умов, урожайності, рівня виробничих витрат, якості зберігання продукції, організації логістики та ефективності збуту. У таких умовах сам факт отримання прибутку ще не гарантує стабільності розвитку підприємства, оскільки важливо оцінювати не лише абсолютну суму фінансового результату, а й рівень рентабельності продажу, витрат, активів, власного капіталу, основних засобів і трудових ресурсів.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи полягає в тому, що забезпечення стабільної прибутковості потребує комплексного підходу до аналізу доходів, витрат, фінансових результатів, ресурсної ефективності та чинників, які впливають на формування чистого прибутку. Для підприємств, що працюють у сфері вирощування та реалізації ягідної продукції, особливо важливими є питання контролю собівартості, скорочення втрат продукції, підвищення продуктивності праці, ефективного використання основних засобів, розвитку каналів збуту та збільшення частки продукції з вищою маржинальністю.

Отже, дослідження процесу формування прибутковості суб'єкта

господарювання є актуальним як з теоретичної, так і з практичної позиції. Воно дає змогу визначити, за рахунок яких чинників підприємство формує фінансовий результат, які показники обмежують зростання прибутку та які управлінські рішення можуть забезпечити підвищення прибутковості у наступних періодах. Саме це зумовило вибір теми кваліфікаційної роботи, її мету, завдання та логіку проведення дослідження.

Теоретичною основою дослідження стали праці вітчизняних і зарубіжних науковців, у яких розкрито сутність прибутку, прибутковості, рентабельності, фінансових результатів, ефективності використання ресурсів, управління витратами та методичних підходів до оцінювання прибутковості підприємства. Дослідження питань формування прибутковості підприємства знайшли відображення у працях І. О. Бланка, Г. В. Савицької, М. Д. Білик, О. О. Терещенка, А. М. Поддєрьогіна, Н. М. Ткаченко, В. В. Ковальова, О. В. Олійник, С. Ф. Покропивного, М. Г. Чумаченка та інших учених. Разом з тим практичні аспекти оцінювання прибутковості конкретного суб'єкта господарювання потребують подальшого дослідження з урахуванням особливостей його діяльності, структури активів, витрат, доходів і ресурсного потенціалу.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження процесу формування прибутковості ТОВ «БЕТЕК» та обґрунтування практичних пропозицій щодо її підвищення.

Для досягнення поставленої мети у роботі визначено такі завдання:

дослідити економічну сутність прибутковості суб'єкта господарювання та чинники її формування;

узагальнити методичні підходи до оцінювання прибутковості підприємства;

надати загальну характеристику діяльності ТОВ «БЕТЕК»;

проаналізувати доходи, витрати, фінансові результати та основні техніко-економічні показники підприємства;

оцінити майновий стан, ліквідність і фінансову стійкість ТОВ «БЕТЕК»;

розрахувати та проаналізувати показники прибутковості підприємства за 2023–2025 рр.;

провести факторний аналіз зміни чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК»;

здійснити інтегральну та кореляційну оцінку чинників формування прибутковості підприємства;

побудувати прогноз чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК» на основі лінійної тенденції;

обґрунтувати практичні заходи щодо підвищення прибутковості підприємства;

оцінити витрати на реалізацію запропонованих заходів, їх економічний ефект і вплив на чистий прибуток та показники ефективності діяльності ТОВ «БЕТЕК».

Об'єктом дослідження є процес формування прибутковості суб'єкта господарювання.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти оцінювання прибутковості ТОВ «БЕТЕК» та обґрунтування пропозицій щодо її підвищення.

Базою дослідження є Товариство з обмеженою відповідальністю «БЕТЕК», діяльність якого пов'язана з аграрним виробництвом, зокрема з вирощуванням ягідної продукції.

У процесі підготовки кваліфікаційної роботи здобувачкою використовувалися сучасні цифрові інструменти для пошуку, систематизації та технічного опрацювання інформації. Використання таких інструментів мало допоміжний характер; остаточний зміст роботи, добір інформаційної бази, виконання розрахунків, інтерпретація результатів і формулювання висновків здійснено здобувачкою самостійно.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи використано такі методи дослідження: метод теоретичного узагальнення – для розкриття сутності прибутковості та чинників її формування; метод аналізу і синтезу – для дослідження фінансово-економічного стану ТОВ «БЕТЕК»; горизонтальний і

вертикальний аналіз – для оцінки динаміки доходів, витрат, активів і джерел їх формування; коефіцієнтний метод – для розрахунку показників ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності, продуктивності праці та фондівіддачі; факторний аналіз – для визначення впливу чистого доходу та чистої рентабельності продажу на зміну чистого прибутку; метод нормування та інтегральної оцінки – для побудови узагальнюючого індексу прибутковості; кореляційний аналіз – для оцінки зв'язку між чистим прибутком і ключовими показниками діяльності підприємства; метод прогнозування – для побудови лінійного прогнозу чистого прибутку; табличний і графічний методи – для наочного представлення результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань прибутку, прибутковості, рентабельності, управління витратами та фінансово-економічного аналізу підприємства; навчальна і методична література; нормативно-правові акти України; фінансова звітність ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.; матеріали відкритих інформаційно-аналітичних ресурсів; результати власних аналітичних розрахунків авторки.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих заходів для підвищення прибутковості діяльності ТОВ «БЕТЕК». Практична значущість дослідження зумовлена тим, що у 2023–2025 рр. підприємство залишалося прибутковим, однак динаміка його фінансових результатів була нестабільною: у 2024 р. було досягнуто найкращих показників чистого доходу, чистого прибутку, продуктивності праці та фондівіддачі, тоді як у 2025 р. відбулося погіршення більшості показників прибутковості. Тому запропоновані заходи спрямовані на оптимізацію матеріальних та енергетичних витрат, зменшення втрат продукції під час зберігання, підвищення продуктивності праці, розвиток каналів збуту та збільшення чистого прибутку підприємства. Запропонований підхід до інтегральної оцінки прибутковості може бути використаний для подальшої діагностики ефективності діяльності підприємства та обґрунтування

управлінських рішень.

Апробація результатів дослідження. Окремі положення кваліфікаційної роботи були апробовані шляхом підготовки тез доповіді на тему «Формування прибутковості суб'єкта господарювання та обґрунтування напрямів її підвищення», опублікованих у матеріалах Міжнародної науково-технічної конференції «Наука, промисловість, суспільство» на базі Криворізького національного університету. У тезах висвітлено питання формування прибутковості суб'єкта господарювання, визначення чинників, що впливають на фінансові результати підприємства, та обґрунтування напрямів підвищення прибутковості.

Публікації. За результатами дослідження опубліковано тези доповіді: Короленко О. Б., Андрєєва З. Д. Формування прибутковості суб'єкта господарювання та обґрунтування напрямів її підвищення. Наука, промисловість, суспільство : матеріали Міжнародної науково-технічної конференції. Кривий Ріг : Криворізький національний університет, 2026. С. 362.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. У першому розділі розглянуто теоретичні засади формування прибутковості суб'єкта господарювання, розкрито її економічну сутність, чинники формування та методичні підходи до оцінювання прибутковості підприємства. У другому розділі надано загальну характеристику діяльності ТОВ «БЕТЕК», проведено аналіз доходів, витрат, фінансових результатів, майнового стану, ліквідності, фінансової стійкості та показників прибутковості підприємства. У третьому розділі здійснено інтегральну, кореляційну та прогнозну оцінку чинників формування прибутковості ТОВ «БЕТЕК», обґрунтовано практичні заходи щодо її підвищення та визначено їх економічну ефективність.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Економічна сутність прибутковості суб'єкта господарювання та чинники її формування

У сучасних умовах господарювання прибутковість є однією з ключових характеристик результативності діяльності суб'єкта господарювання, оскільки вона відображає здатність підприємства формувати позитивний фінансовий результат, забезпечувати окупність витрат, підтримувати фінансову стійкість і створювати економічні передумови для подальшого розвитку. На відміну від абсолютного показника прибутку, який характеризує суму отриманого фінансового результату, прибутковість дає змогу оцінити ефективність його формування відносно доходу, витрат, активів, власного капіталу, основних засобів та інших ресурсів підприємства.

У науковій літературі поняття прибутковості розглядається з різних позицій. Частина науковців акцентує увагу на прибутковості як результаті перевищення доходів над витратами, інші — як на відносній характеристиці ефективності діяльності підприємства. У фінансово-економічному аналізі прибутковість найчастіше ототожнюється з системою показників рентабельності, які дозволяють визначити, наскільки ефективно підприємство використовує наявні ресурси для формування прибутку [4; 9; 33; 38; 41].

Аналіз наукових підходів, наведених у табл. 1.1, показує, що прибутковість розглядається як комплексна характеристика фінансово-економічної результативності підприємства. Спільним для більшості підходів є те, що прибутковість пов'язується не лише з фактом отримання прибутку, а й з ефективністю його формування відносно доходів, витрат, активів, власного капіталу та інших ресурсів. Тому в межах кваліфікаційної роботи

прибутковість ТОВ «БЕТЕК» доцільно оцінювати через систему абсолютних і відносних показників, що дозволяють визначити як динаміку фінансового результату, так і якість його формування.

Таблиця 1.1 – Наукові підходи до трактування сутності прибутковості підприємства

Автор / науковий підхід	Трактування сутності прибутковості	Акцент у визначенні
А. М. Поддєрьогін [38]	Прибутковість розкривається через показники рентабельності, що характеризують співвідношення прибутку з витратами, активами або обсягом продажу	Співвідношення прибутку з базою порівняння
О. О. Терещенко [43]	Прибутковість виступає індикатором фінансової результативності підприємства та ефективності використання капіталу, ресурсів і витрат	Фінансова результативність
М. Д. Білик [4]	Прибутковість оцінюється через фінансові коефіцієнти, які показують ефективність формування прибутку відносно доходів, активів, власного капіталу та витрат	Фінансовий аналіз і коефіцієнти
С. Ф. Покропивний [11]	Прибутковість пов'язується з дохідністю діяльності підприємства та ефективністю використання виробничих, трудових і фінансових ресурсів	Дохідність і ресурсна ефективність
Б. Є. Грабовецький [9]	Прибуток характеризує абсолютну ефективність, а рентабельність — відносну ефективність діяльності підприємства	Розмежування прибутку і рентабельності
Л. С. Новіченко [33]	Рентабельність розглядається як аналітична характеристика прибутковості, що дає змогу оцінити ефективність діяльності та визначити напрями її підвищення	Аналітична оцінка прибутковості
Узагальнений підхід	Прибутковість — це комплексна економічна характеристика, що відображає здатність підприємства формувати прибуток і забезпечувати ефективну віддачу від доходів, витрат та ресурсів	Комплексна ефективність діяльності

Джерело: узагальнено автором за [4; 9; 11; 33; 38; 43].

Прибуток і прибутковість є взаємопов'язаними, але не тотожними економічними категоріями. Прибуток є абсолютним показником, що відображає кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства у

грошовому вимірі. Прибутковість є відносною характеристикою, яка показує, наскільки ефективно цей прибуток сформовано. Саме тому для оцінювання діяльності підприємства доцільно використовувати не лише абсолютні фінансові результати, а й показники рентабельності.

Таблиця 1.2 – Відмінності між поняттями “прибуток” і “прибутковість”

Ознака порівняння	Прибуток	Прибутковість
Економічна форма	Абсолютний показник	Відносна характеристика
Зміст	Сума перевищення доходів над витратами	Ефективність формування прибутку
Одиниця виміру	Грошові одиниці	Відсотки або коефіцієнти
Що показує	Скільки підприємство заробило	Наскільки ефективно підприємство заробило
Основне призначення	Оцінка фінансового результату	Оцінка ефективності діяльності
Приклад показника	Чистий прибуток, валовий прибуток, операційний прибуток	Рентабельність продажу, активів, власного капіталу, витрат

Джерело: складено автором за [4; 9; 13; 33; 38].

Отже, підприємство може мати додатний прибуток, але при цьому демонструвати зниження прибутковості, якщо витрати, активи або капітал зростають швидше, ніж фінансовий результат. Саме така ситуація є особливо важливою для аналізу, оскільки вона свідчить не про збитковість підприємства, а про погіршення ефективності формування прибутку.

Прибутковість підприємства формується під впливом сукупності взаємопов'язаних чинників. Їх доцільно поділяти на зовнішні та внутрішні. Зовнішні чинники формуються поза межами підприємства і визначають загальні умови його функціонування. Внутрішні чинники залежать від самого підприємства, його ресурсного потенціалу, управлінських рішень, організації виробничих і збутових процесів [18; 29; 47; 49].

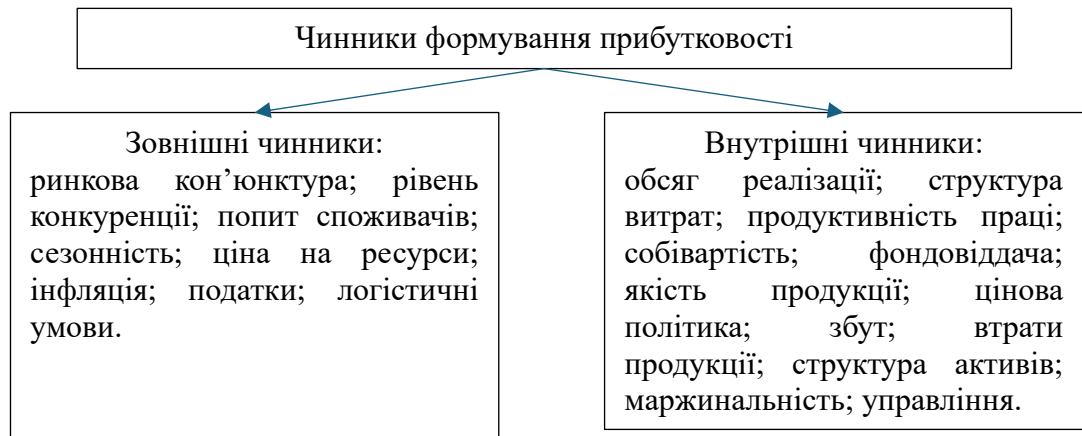

Рисунок 1.1 – Система чинників формування прибутковості суб'єкта господарювання

Як видно з рис. 1.1, прибутковість підприємства формується під впливом як зовнішнього середовища, так і внутрішньої системи управління. Зовнішні чинники задають умови, у яких функціонує підприємство, тоді як внутрішні визначають його здатність адаптуватися до цих умов і забезпечувати ефективне формування прибутку. Саме внутрішні чинники мають найбільше значення для управлінського впливу, оскільки підприємство може регулювати обсяг реалізації, структуру витрат, продуктивність праці, ефективність використання основних засобів, організацію збуту та рівень втрат [18; 29; 47; 49].

Одним із ключових чинників формування прибутковості є чистий дохід від реалізації продукції. Його зростання створює передумови для збільшення валового, операційного та чистого прибутку. Водночас збільшення доходу не завжди означає підвищення прибутковості. Якщо чистий дохід зростає одночасно з випереджальним зростанням собівартості або операційних витрат, підприємство може втрачати частину маржі та демонструвати нижчий рівень рентабельності [4; 38; 41; 43].

Важливим чинником є собівартість реалізованої продукції. Вона безпосередньо впливає на валовий прибуток, оскільки показує, яку частину чистого доходу підприємство витрачає на виробництво і реалізацію продукції. Зростання частки собівартості у чистому доході зменшує можливості

формування прибутку. Тому управління собівартістю є одним із базових напрямів підвищення прибутковості підприємства [30; 31; 40].

Для підприємств аграрної сфери собівартість має особливо складну структуру, оскільки включає витрати на саджанці, добрива, засоби захисту рослин, воду для поливу, електроенергію, паливо, оплату сезонної праці, збирання, сортування, пакування, зберігання та транспортування продукції. Крім того, на її рівень впливають урожайність, погодні умови, сезонність, технологічні втрати та якість організації виробничого процесу [1; 2; 40].

Окреме значення має цінова політика підприємства. Ціна реалізації визначає обсяг доходу, який підприємство отримує від продажу продукції, а також рівень маржинальності. Для ягідної продукції ціна значною мірою залежить від якості, сортності, свіжості, пакування, умов зберігання та каналів збуту. Фасована, сортована та брендowana продукція може реалізовуватися за вищою ціною, ніж продукція, що продається як сировина або без додаткової підготовки.

Суттєво впливає на прибутковість ефективність використання основних засобів. Наявність виробничої бази, техніки, обладнання, холодильних камер, ліній сортування і пакування створює потенціал для збільшення доходу, однак цей потенціал має бути реалізований через зростання обсягів виробництва і продажу. Якщо вартість основних засобів збільшується, але чистий дохід і прибуток не зростають відповідними темпами, фондovіддача знижується, а прибутковість використання виробничого потенціалу погіршується [11; 16; 28; 46].

Трудові ресурси також є важливою складовою формування прибутковості. Продуктивність праці показує, який обсяг доходу припадає на одного працівника. Для підприємств із сезонним характером діяльності ефективна організація праці має особливе значення, оскільки від своєчасності збору, сортування і підготовки продукції до реалізації залежить не лише обсяг продажу, а й рівень втрат, якість продукції та кінцева ціна реалізації.

Важливу роль у формуванні прибутковості відіграє організація збуту.

Підприємство може виробляти якісну продукцію, але втрачати частину прибутку через залежність від посередників, слабку представленість у прямих каналах продажу, неефективну логістику або несвоєчасну реалізацію швидкопсувної продукції. Для ягідного підприємства розвиток прямих продажів, робота з торговельними мережами, використання онлайн-каналів і продаж фасованої продукції можуть стати важливими напрямками підвищення прибутковості [1; 2; 18].

Для узагальнення логіки формування прибутковості доцільно представити її у вигляді організаційно-економічної схеми.

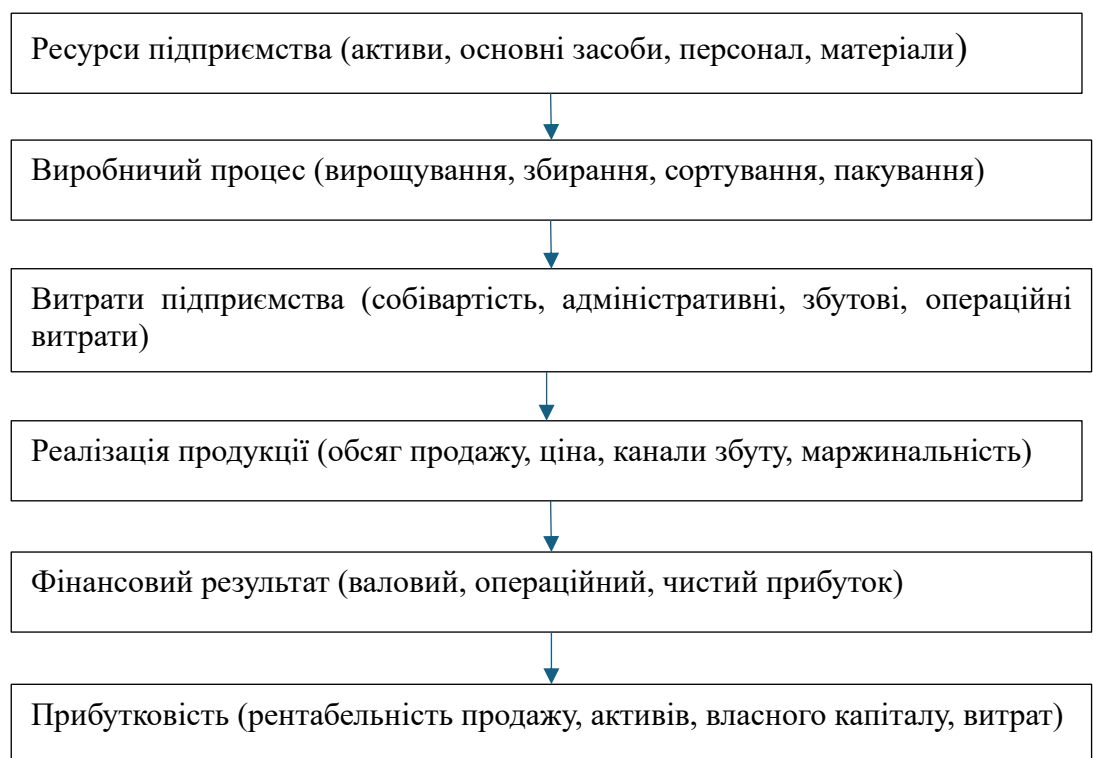

Рисунок 1.2 – Логіка формування прибутковості суб'єкта господарювання

Рис. 1.2 показує, що прибутковість формується як результат послідовного перетворення ресурсів підприємства у продукцію, продукції – у дохід, а доходу — у фінансовий результат. На кожному етапі можливі втрати або резерви підвищення ефективності. Наприклад, нераціональне використання матеріалів збільшує собівартість, недостатня продуктивність

праці знижує результативність виробництва, неефективна організація збуту обмежує дохід, а втрати під час зберігання швидкопсувної продукції безпосередньо зменшують прибуток.

Для підприємств, що займаються вирощуванням ягідної продукції, особливе значення має збереження якості продукції після збору. Ягоди є швидкопсувним товаром, тому відсутність належного охолодження, затримки у транспортуванні, неякісне пакування або слабка організація збуту можуть призводити до втрат і вимушеного продажу за нижчими цінами. Отже, прибутковість такого підприємства залежить не лише від урожайності, а й від здатності зберегти продукцію, підготувати її до продажу та реалізувати через більш прибуткові канали [1; 2; 40].

Таким чином, прибутковість суб'єкта господарювання є комплексною економічною категорією, яка характеризує здатність підприємства формувати прибуток та забезпечувати ефективну віддачу від використаних ресурсів. Її рівень залежить від обсягів реалізації, собівартості, структури витрат, цінової політики, продуктивності праці, фондівіддачі, якості продукції, організації збуту та здатності підприємства адаптуватися до умов зовнішнього середовища. Для аграрних підприємств, зокрема тих, що працюють у сфері ягідництва, особливо важливими є сезонність, скорочення втрат продукції, якість зберігання, розвиток каналів збуту та збільшення частки продукції з вищою маржинальністю. Саме тому оцінювання прибутковості має здійснюватися комплексно, із застосуванням системи показників, що відображають як абсолютні фінансові результати, так і відносну ефективність діяльності підприємства.

1.2. Методичні підходи до оцінювання прибутковості підприємства

Оцінювання прибутковості підприємства є важливою складовою фінансово-економічного аналізу, оскільки дає змогу визначити не лише факт

отримання прибутку, а й рівень ефективності його формування. Прибутковість доцільно досліджувати комплексно, з урахуванням абсолютних фінансових результатів, відносних показників рентабельності, ефективності використання ресурсів, динаміки доходів і витрат, а також чинників, які впливають на зміну прибутку [4; 9].

У методичному аспекті оцінювання прибутковості підприємства передбачає використання декількох взаємопов'язаних підходів: аналізу абсолютних показників прибутку, коефіцієнтного аналізу рентабельності, факторного аналізу зміни прибутку, інтегральної оцінки рівня прибутковості та прогнозування фінансового результату. Поєднання цих підходів дозволяє отримати більш повну характеристику прибутковості підприємства, ніж використання лише одного показника [28; 46].

Таблиця 1.3 – Методичні підходи до оцінювання прибутковості підприємства

Методичний підхід	Зміст підходу	Аналітичне призначення
Аналіз абсолютних фінансових результатів	Дослідження валового, операційного та чистого прибутку підприємства	Визначення загальної динаміки прибутку
Горизонтальний аналіз	Порівняння показників за роками, визначення абсолютних і відносних змін	Виявлення тенденцій зміни доходів, витрат і прибутку
Вертикальний аналіз	Визначення частки окремих показників у чистому доході або загальній сумі активів	Оцінка структури доходів, витрат, активів і джерел фінансування
Коефіцієнтний аналіз	Розрахунок показників рентабельності продажу, витрат, активів, капіталу, основних засобів	Оцінка ефективності формування прибутку відносно ресурсів
Факторний аналіз	Визначення впливу окремих чинників на зміну прибутку	Встановлення причин зростання або зниження фінансового результату
Інтегральна оцінка	Нормування та узагальнення системи показників прибутковості	Формування загальної оцінки рівня прибутковості
Кореляційний аналіз	Визначення сили та напряму зв'язку між прибутком і факторами діяльності	Виявлення показників, найбільш пов'язаних із чистим прибутком

Продовження табл.1.3.

Методичний підхід	Зміст підходу	Аналітичне призначення
Прогнозування	Побудова прогнозних значень прибутку на основі тенденції	Оцінка можливого майбутнього фінансового результату

Джерело: складено автором за [4; 9; 15; 28; 46].

Наведені методичні підходи не є взаємовиключними. Навпаки, їх доцільно використовувати послідовно. Спочатку аналізуються абсолютні показники доходів, витрат і прибутку, після цього розраховуються відносні показники рентабельності, далі визначаються чинники зміни прибутку, а на завершальному етапі здійснюється узагальнення результатів і обґрунтування напрямів підвищення прибутковості .

Основою оцінювання прибутковості є аналіз фінансових результатів підприємства. До таких показників належать чистий дохід від реалізації продукції, собівартість реалізованої продукції, валовий прибуток, фінансовий результат від операційної діяльності та чистий прибуток. Саме ці показники дозволяють визначити, як формується кінцевий фінансовий результат підприємства [30; 31].

Валовий прибуток визначається як різниця між чистим доходом від реалізації продукції та собівартістю реалізованої продукції [4; 30; 31]:

$$ВП = ЧД - С, (1.1)$$

де ВП – валовий прибуток, тис. грн;

ЧД – чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн;

С – собівартість реалізованої продукції, тис. грн.

Операційний прибуток характеризує результат основної операційної діяльності підприємства з урахуванням адміністративних, збутових та інших операційних доходів і витрат. Чистий прибуток є кінцевим фінансовим результатом діяльності підприємства після врахування всіх доходів, витрат і податкових зобов'язань. Саме чистий прибуток найчастіше використовується

як базовий результативний показник для оцінки прибутковості.

Однак абсолютні показники прибутку не дають повної оцінки ефективності діяльності підприємства. Для цього необхідно використовувати відносні показники рентабельності, які показують, скільки прибутку припадає на одну гривню доходу, витрат, активів або власного капіталу.

Найбільш поширеним показником є чиста рентабельність продажу. Вона визначає, яку частку чистого доходу підприємство перетворює у чистий прибуток:

$$Рчп = ЧП / ЧД \times 100, (1.2)$$

де Рчп – чиста рентабельність продажу, %;

ЧП – чистий прибуток, тис. грн;

ЧД – чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.

Таблиця 1.4 – Основні показники оцінювання прибутковості підприємства

Група показників	Показник	Формула розрахунку	Економічний зміст
Рентабельність продажу	Валова рентабельність продажу	Валовий прибуток / Чистий дохід $\times 100$	Показує частку валового прибутку у чистому доході
Рентабельність продажу	Операційна рентабельність продажу	Операційний прибуток / Чистий дохід $\times 100$	Характеризує прибутковість операційної діяльності
Рентабельність продажу	Чиста рентабельність продажу	Чистий прибуток / Чистий дохід $\times 100$	Показує, скільки чистого прибутку отримано з кожної гривні доходу
Рентабельність витрат	Рентабельність виробничих витрат	Валовий прибуток / Собівартість $\times 100$	Визначає віддачу від витрат на виробництво та реалізацію
Рентабельність активів	Рентабельність активів	Чистий прибуток / Середньорічна вартість активів $\times 100$	Характеризує ефективність використання майна підприємства
Рентабельність капіталу	Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Середньорічний власний капітал $\times 100$	Показує віддачу від власного капіталу
Рентабельність основних засобів	Рентабельність основних засобів	Чистий прибуток / Середньорічна вартість основних засобів $\times 100$	Оцінює прибуткову віддачу основних засобів

Продовження табл.1.4.

Група показників	Показник	Формула розрахунку	Економічний зміст
Ресурсна ефективність	Продуктивність праці	Чистий дохід / Середньооблікова чисельність працівників	Показує обсяг доходу на одного працівника
Ресурсна ефективність	Фондовіддача	Чистий дохід / Середньорічна вартість основних засобів	Характеризує обсяг доходу на одну гривню основних засобів

Джерело: складено автором за [4; 9; 28; 38; 41; 46].

Зростання цього показника свідчить про підвищення ефективності реалізації продукції, поліпшення структури витрат або збільшення маржинальності продажу. Зниження чистої рентабельності продажу означає, що підприємство отримує менше чистого прибутку з кожної гривні доходу.

Валова рентабельність продажу показує ефективність формування валового прибутку та залежить передусім від співвідношення чистого доходу і собівартості [4; 9; 41]:

$$Рвп = ВП / ЧД \times 100, (1.3)$$

де Рвп – валова рентабельність продажу, %;

ВП – валовий прибуток, тис. грн.

Цей показник має особливе значення для підприємств, у яких собівартість продукції суттєво залежить від матеріальних, енергетичних, трудових і логістичних витрат. Якщо частка собівартості у чистому доході зростає, валова рентабельність продажу знижується, що обмежує можливості формування операційного та чистого прибутку [30; 31; 40].

Рентабельність виробничих витрат дає змогу визначити, скільки валового прибутку підприємство отримує на одну гривню собівартості [4; 9; 40]:

$$Рвв = ВП / С \times 100, (1.4)$$

де Рвв – рентабельність виробничих витрат, %;

C – собівартість реалізованої продукції, тис. грн.

Цей показник є важливим для оцінки ефективності управління витратами. Його зниження свідчить про те, що кожна гривня витрат приносить підприємству менше валового прибутку.

Рентабельність активів характеризує ефективність використання всього майна підприємства [4; 9; 46]:

$$P_a = \text{ЧП} / A_{\text{ср}} \times 100, (1.5)$$

де P_a – рентабельність активів, %;

$A_{\text{ср}}$ – середньорічна вартість активів, тис. грн.

Якщо активи підприємства зростають, але чистий прибуток не збільшується відповідними темпами, рентабельність активів знижується. Це може свідчити про недостатню віддачу від майнової бази.

Рентабельність власного капіталу показує ефективність використання коштів власників підприємства [4; 38; 43]:

$$P_{\text{вк}} = \text{ЧП} / \text{ВК}_{\text{ср}} \times 100, (1.6)$$

де $P_{\text{вк}}$ – рентабельність власного капіталу, %;

$\text{ВК}_{\text{ср}}$ – середньорічна величина власного капіталу, тис. грн.

Для підприємства цей показник є важливим, оскільки він характеризує здатність власного капіталу генерувати прибуток і підтримувати фінансову самостійність.

Окремо доцільно оцінювати рентабельність основних засобів та фондів віддачу. Рентабельність основних засобів характеризує прибуткову віддачу виробничої бази, а фондів віддача – обсяг чистого доходу, отриманого з однієї гривні середньорічної вартості основних засобів [11; 16]:

$$F_{\text{в}} = \text{ЧД} / \text{ОЗ}_{\text{ср}}, (1.7)$$

де $F_{\text{в}}$ – фондів віддача, грн/грн;

$\text{ОЗ}_{\text{ср}}$ – середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.

Для аграрного підприємства, яке використовує виробничу інфраструктуру, техніку, обладнання для сортування, пакування та зберігання продукції, показники ефективності використання основних засобів мають важливе практичне значення [1; 2; 40].

Для системної оцінки прибутковості підприємства доцільно дотримуватися певної послідовності аналізу (рис. 1.3).

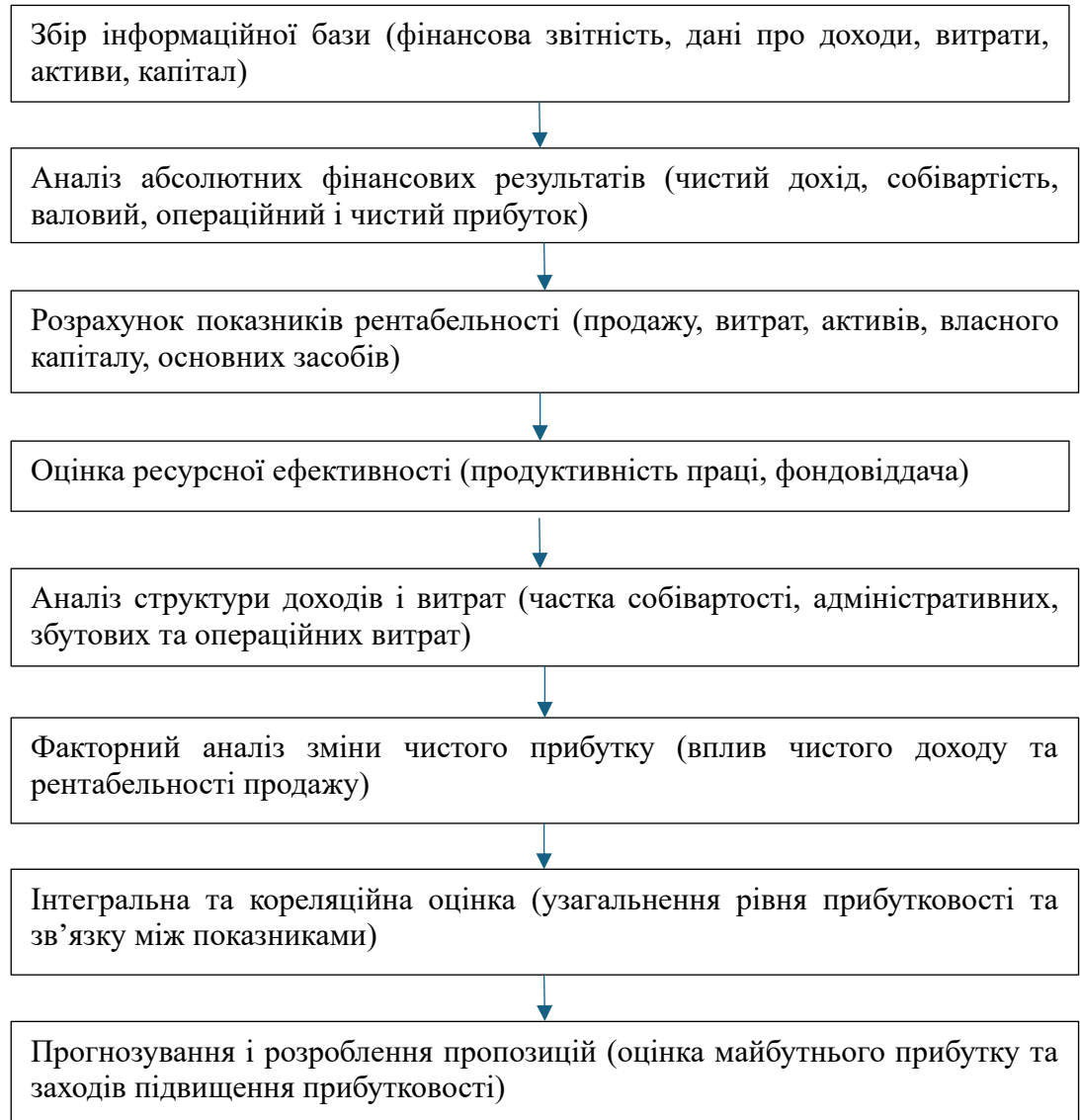

Рисунок 1.3 – Послідовність оцінювання прибутковості підприємства

Рис. 1.3 відображає логіку комплексного оцінювання прибутковості підприємства. Спочатку формується інформаційна база дослідження, після чого аналізуються абсолютні фінансові результати та відносні показники

рентабельності. Далі оцінюється ефективність використання ресурсів, структура витрат і чинники зміни чистого прибутку. Завершальним етапом є узагальнення результатів, прогнозування та обґрунтування пропозицій щодо підвищення прибутковості.

Для поглибленого аналізу доцільно застосовувати факторну модель чистого прибутку. У найпростішому вигляді чистий прибуток можна представити як добуток чистого доходу та чистої рентабельності продажу [22; 36]:

$$\text{ЧП} = \text{ЧД} \times \text{Рчп}, (1.8)$$

де ЧП – чистий прибуток, тис. грн;

ЧД – чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн;

Рчп – чиста рентабельність продажу, коефіцієнт.

Така модель дає змогу визначити, за рахунок чого змінюється чистий прибуток: через зміну обсягу реалізації або через зміну ефективності перетворення доходу в прибуток. Вплив зміни чистого доходу визначається за формулою [22; 36]:

$$\Delta\text{ЧПчд} = (\text{ЧД}_1 - \text{ЧД}_0) \times \text{Рчп}_0, (1.9)$$

де $\Delta\text{ЧПчд}$ – зміна чистого прибутку за рахунок зміни чистого доходу;

ЧД_1 – чистий дохід звітного року;

ЧД_0 – чистий дохід попереднього року;

Рчп_0 – чиста рентабельність продажу попереднього року.

Вплив зміни чистої рентабельності продажу розраховується за формулою:

$$\Delta\text{ЧПрчп} = \text{ЧД}_1 \times (\text{Рчп}_1 - \text{Рчп}_0), (1.10)$$

де $\Delta\text{ЧПрчп}$ – зміна чистого прибутку за рахунок зміни чистої рентабельності продажу;

Рчп_1 – чиста рентабельність продажу звітного року.

Загальна зміна чистого прибутку визначається як сума впливу двох чинників:

$$\Delta\text{ЧП} = \Delta\text{ЧПчд} + \Delta\text{ЧПрчп}. \quad (1.11)$$

Застосування цієї моделі дозволяє перейти від загального висновку про зростання або зниження прибутку до визначення конкретних причин такої зміни [22; 36].

Окрім факторного аналізу, для узагальнення рівня прибутковості підприємства може бути використана інтегральна оцінка. Її сутність полягає у приведенні різних показників до порівнянного вигляду шляхом нормування. Якщо всі показники є стимуляторами, тобто їх зростання позитивно характеризує діяльність підприємства, нормування може здійснюватися за формулою [9; 15; 28]:

$$Z_i = X_i / X_{\text{макс}}, \quad (1.12)$$

де Z_i – нормоване значення показника;

X_i – фактичне значення показника;

$X_{\text{макс}}$ – максимальне значення показника за досліджуваний період.

Після нормування розраховується узагальнюючий індекс прибутковості:

$$I_{\text{п}} = (Z_1 + Z_2 + \dots + Z_n) / n,$$

де $I_{\text{п}}$ – узагальнюючий індекс прибутковості;

Z_1, Z_2, \dots, Z_n – нормовані значення показників;

n – кількість показників, включених до моделі.

Інтегральний підхід дозволяє оцінити прибутковість підприємства не за одним показником, а за сукупністю характеристик. Це особливо важливо у випадку, коли одні показники покращуються, а інші погіршуються. Наприклад, підприємство може мати додатний чистий прибуток, але одночасно демонструвати зниження фондівіддачі, продуктивності праці або рентабельності активів [9; 15; 28].

Кореляційний аналіз використовується для оцінки сили та напрямку

зв'язку між чистим прибутком і показниками діяльності підприємства. Його результати дозволяють визначити, які саме фактори найбільш тісно пов'язані з формуванням прибутку. Значення коефіцієнта кореляції може змінюватися від -1 до +1. Додатне значення свідчить про прямий зв'язок, від'ємне – про обернений, а значення, близьке до нуля, вказує на слабкий лінійний зв'язок [9; 15; 28].

Метод прогнозування дає змогу оцінити можливу динаміку прибутку у майбутніх періодах. Для цього можуть застосовуватися трендові моделі, функція лінійної тенденції в Excel, регресійні моделі або сценарні розрахунки. Прогноз не є остаточним плановим показником, але він дозволяє визначити, чи може підприємство очікувати стійкого зростання прибутку за умови збереження поточних тенденцій.

Таким чином, методичний підхід до оцінювання прибутковості підприємства має бути комплексним. Він повинен включати аналіз абсолютних фінансових результатів, розрахунок показників рентабельності, оцінку ресурсної ефективності, дослідження структури витрат, факторний аналіз зміни прибутку, інтегральну оцінку рівня прибутковості, кореляційний аналіз та прогнозування. Саме така логіка використовується у кваліфікаційній роботі для оцінювання прибутковості ТОВ «БЕТЕК» та обґрунтування практичних пропозицій щодо її підвищення [4; 46].

Отже, у першому розділі кваліфікаційної роботи розглянуто теоретичні засади формування прибутковості суб'єкта господарювання. Встановлено, що прибутковість є комплексною економічною характеристикою, яка відображає здатність підприємства формувати прибуток і забезпечувати ефективну віддачу від використаних ресурсів. На відміну від абсолютного показника прибутку, прибутковість дозволяє оцінити якість формування фінансового результату через співвідношення прибутку з доходом, витратами, активами, власним капіталом, основними засобами та трудовими ресурсами.

Узагальнення наукових підходів показало, що прибутковість підприємства доцільно розглядати не ізольовано, а у взаємозв'язку з

фінансовими результатами, витратною політикою, ресурсним потенціалом, продуктивністю праці, фондівдачею, структурою активів і організацією збуту. Для підприємств аграрної сфери особливого значення набувають сезонність виробництва, рівень технологічних витрат, якість зберігання продукції, собівартість, канали реалізації та частка продукції з вищою маржинальністю.

У роботі визначено, що методичний підхід до оцінювання прибутковості має бути комплексним і включати аналіз абсолютних фінансових результатів, розрахунок показників рентабельності, оцінку ресурсної ефективності, дослідження структури доходів і витрат, факторний аналіз, інтегральну оцінку, кореляційний аналіз та прогнозування. Така послідовність дає змогу не лише встановити рівень прибутковості підприємства, а й визначити причини її зміни та обґрунтувати напрями підвищення.

Таким чином, теоретико-методичні положення, розглянуті у першому розділі, формують основу для практичного аналізу діяльності ТОВ «БЕТЕК». У наступному розділі доцільно перейти до оцінки фінансово-економічного стану підприємства, аналізу доходів, витрат, фінансових результатів, майнового стану, ліквідності, фінансової стійкості та показників прибутковості за 2023–2025 рр.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРИБУТКОВОСТІ ТОВ «БЕТЕК»

2.1. Загальна характеристика діяльності, аналіз доходів, витрат та фінансово-економічного стану ТОВ «БЕТЕК»

ТОВ «БЕТЕК» є суб'єктом господарювання, діяльність якого пов'язана з аграрним виробництвом, зокрема з вирощуванням ягідної продукції. Підприємство було засноване у 2010 р. і спеціалізується на вирощуванні садової лохини. Такий напрям діяльності є перспективним, оскільки ягідна продукція має стабільний попит як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, а її виробництво потребує поєднання агротехнологічних, організаційних, логістичних і фінансово-економічних рішень.

Основною особливістю діяльності ТОВ «БЕТЕК» є орієнтація на виробництво продукції належної якості. Для цього підприємство використовує сучасні підходи до вирощування, збирання, сортування, пакування та зберігання ягід. Саме ці етапи мають важливе значення для формування кінцевої вартості продукції, збереження її товарного вигляду, забезпечення конкурентоспроможності та отримання прибутку.

Виробнича база підприємства розташована у сприятливому для ягідництва регіоні – у Житомирській області, с. Барвинівка Звягельського району. Така територіальна прив'язка має значення для організації виробництва, оскільки природно-кліматичні умови, доступність земельних ресурсів, сезонність робіт, потреба у трудових ресурсах та логістика безпосередньо впливають на витрати підприємства і, відповідно, на рівень його прибутковості.

За організаційно-правовою формою підприємство функціонує як товариство з обмеженою відповідальністю. Відповідно до фінансової звітності, повна назва підприємства – Товариство з обмеженою

відповідальністю «БЕТЕК», скорочена назва – ТОВ «БЕТЕК», код за ЄДРПОУ – 36925670. Юридична адреса підприємства: м. Київ, вул. Басейна, буд. 9, к. 3. За даними звітності, кількість працівників підприємства становила 125 осіб у 2023 р., 111 осіб у 2024 р. та 106 осіб у 2025 р., що свідчить про поступове скорочення персоналу протягом досліджуваного періоду.

З огляду на тему кваліфікаційної роботи, аналіз діяльності ТОВ «БЕТЕК» доцільно проводити не лише через загальні обсяги доходів і витрат, а й через показники формування прибутку. Для підприємства, що працює у сфері вирощування та реалізації ягідної продукції, прибутковість залежить від обсягів реалізації, собівартості виробництва, сезонності, рівня операційних витрат, ефективності використання основних засобів, структури оборотних активів і здатності підприємства контролювати витрати на всіх етапах виробничо-збутового процесу.

Тому подальший аналіз доцільно розпочати з оцінки динаміки доходів, витрат і фінансових результатів ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр., оскільки саме ці показники безпосередньо характеризують процес формування прибутку підприємства.

У 2023–2025 рр. діяльність ТОВ «БЕТЕК» залишалася прибутковою, однак динаміка основних техніко-економічних показників була нестабільною. Найкращі результати підприємство отримало у 2024 р., тоді як у 2025 р. відбулося суттєве погіршення більшості показників ефективності діяльності.

У 2024 р. чистий дохід від реалізації продукції збільшився з 331206 тис. грн до 630482 тис. грн, тобто на 299276 тис. грн, або на 90,36%. Це свідчить про значне розширення обсягів реалізації продукції підприємства. Водночас собівартість реалізованої продукції зросла з 105305 тис. грн до 219423 тис. грн, тобто на 114118 тис. грн, або на 108,37%. Незважаючи на випереджальне зростання собівартості, підприємство змогло забезпечити збільшення валового прибутку на 185158 тис. грн, або на 81,96%.

Таблиця 2.1 – Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр., тис. грн

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2024/2023, +/-	Темп зміни 2024/2023, %	Відхилення 2025/2024, +/-	Темп зміни 2025/2024, %
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	331206	630482	396128	299276	190,36	-234354	62,83
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	105305	219423	176124	114118	208,37	-43299	80,27
Валовий прибуток, тис. грн	225901	411059	220004	185158	181,96	-191055	53,52
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	208546	437041	205028	228495	209,57	-232013	46,91
Чистий фінансовий результат: прибуток, тис. грн	208511	435984	203759	227473	209,09	-232225	46,74
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	125	111	106	-14	88,80	-5	95,50
Продуктивність праці, тис. грн/особу	2649,65	5680,02	3737,06	3030,37	214,37	-1942,96	65,79
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	163222,00	238342,50	283130,00	75120,50	146,02	44787,50	118,79
Фондовіддача, грн/грн	2,03	2,65	1,40	0,62	130,36	-1,25	52,89
Валова рентабельність продажу, %	68,21	65,20	55,54	-3,01	95,59	-9,66	85,19
Чиста рентабельність продажу, %	62,96	69,15	51,44	6,20	109,84	-17,71	74,38
Рентабельність виробничих витрат, %	214,52	187,34	124,91	-27,18	87,33	-62,42	66,68
Рентабельність активів, %	24,67	52,92	23,11	28,25	214,49	-29,81	43,67

Джерело: складено за фінансовою звітністю ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Позитивна динаміка 2024 р. відобразилася і на кінцевому фінансовому результаті. Чистий прибуток ТОВ «БЕТЕК» зріс з 208511 тис. грн у 2023 р. до 435984 тис. грн у 2024 р., тобто на 227473 тис. грн, або у 2,09 раза. Це дає підстави зробити висновок, що у 2024 р. підприємство мало найбільш сприятливі умови формування прибутковості за досліджуваній період.

У 2025 р. спостерігається протилежна тенденція. Чистий дохід від реалізації продукції зменшився до 396128 тис. грн, тобто на 234354 тис. грн порівняно з 2024 р. Темп зміни становив 62,83%, що вказує на істотне скорочення обсягів реалізації. Собівартість також зменшилася, однак її скорочення було менш інтенсивним: з 219423 тис. грн до 176124 тис. грн, або на 43299 тис. грн. У результаті валовий прибуток знизився з 411059 тис. грн до 220004 тис. грн, тобто на 191055 тис. грн.

Чистий фінансовий результат у 2025 р. становив 203759 тис. грн, що на 232225 тис. грн менше порівняно з 2024 р. Отже, підприємство зберегло прибутковість, однак рівень прибутку суттєво знизився. Така ситуація свідчить про послаблення здатності підприємства формувати стабільний фінансовий результат за рахунок основної діяльності.

Чисельність працівників ТОВ «БЕТЕК» протягом досліджуваного періоду поступово скорочувалася: зі 125 осіб у 2023 р. до 111 осіб у 2024 р. та 106 осіб у 2025 р. Незважаючи на зменшення персоналу, у 2024 р. продуктивність праці значно зросла – з 2649,65 тис. грн/особу до 5680,02 тис. грн/особу. Це пояснюється суттєвим зростанням чистого доходу від реалізації продукції. Проте у 2025 р. продуктивність праці знизилася до 3737,06 тис. грн/особу, що пов'язано насамперед зі скороченням обсягів реалізації.

Середньорічна вартість основних засобів підприємства упродовж 2023–2025 рр. постійно зростала: з 163222,00 тис. грн у 2023 р. до 238342,50 тис. грн у 2024 р. та 283130,00 тис. грн у 2025 р. Це свідчить про нарощування виробничої бази підприємства. Водночас фондівдача мала нестійку динаміку. У 2024 р. вона зросла з 2,03 грн/грн до 2,65 грн/грн, що свідчило про ефективніше використання основних засобів. Однак у 2025 р. фондівдача

знизилася до 1,40 грн/грн. Це означає, що кожна гривня середньорічної вартості основних засобів забезпечувала менший обсяг чистого доходу, ніж у попередньому році.

Показники рентабельності також підтверджують погіршення ефективності діяльності у 2025 р. Валова рентабельність продажу зменшилася з 68,21% у 2023 р. до 65,20% у 2024 р. та 55,54% у 2025 р. Це означає, що частка валового прибутку в чистому доході поступово скорочувалася. Чиста рентабельність продажу у 2024 р. зросла до 69,15%, однак у 2025 р. знизилася до 51,44%. Отже, у 2025 р. підприємство отримувало менше чистого прибутку з кожної гривні реалізованої продукції.

Рентабельність виробничих витрат протягом досліджуваного періоду знижувалася: з 214,52% у 2023 р. до 187,34% у 2024 р. та 124,91% у 2025 р. Це свідчить про поступове зменшення віддачі від витрат, пов'язаних із виробництвом і реалізацією продукції. Аналогічну тенденцію демонструє рентабельність активів: після зростання у 2024 р. до 52,92% у 2025 р. вона знизилася до 23,11%.

Таким чином, аналіз основних техніко-економічних показників ТОВ «БЕТЕК» показав, що підприємство має достатній потенціал для формування прибутку, однак у 2025 р. відбулося суттєве послаблення ефективності його діяльності. Основними негативними змінами стали скорочення чистого доходу, зменшення чистого прибутку, зниження продуктивності праці, падіння фондівіддачі та погіршення показників рентабельності. Це підтверджує необхідність подальшої поглибленої оцінки прибутковості підприємства та обґрунтування пропозицій щодо її підвищення.

Для наочного відображення зміни ключових показників діяльності ТОВ «БЕТЕК» доцільно представити динаміку чистого доходу, собівартості реалізованої продукції та чистого прибутку підприємства за 2023–2025 рр. Саме ці показники найбільш повно характеризують загальну результативність діяльності та процес формування прибутку підприємства.

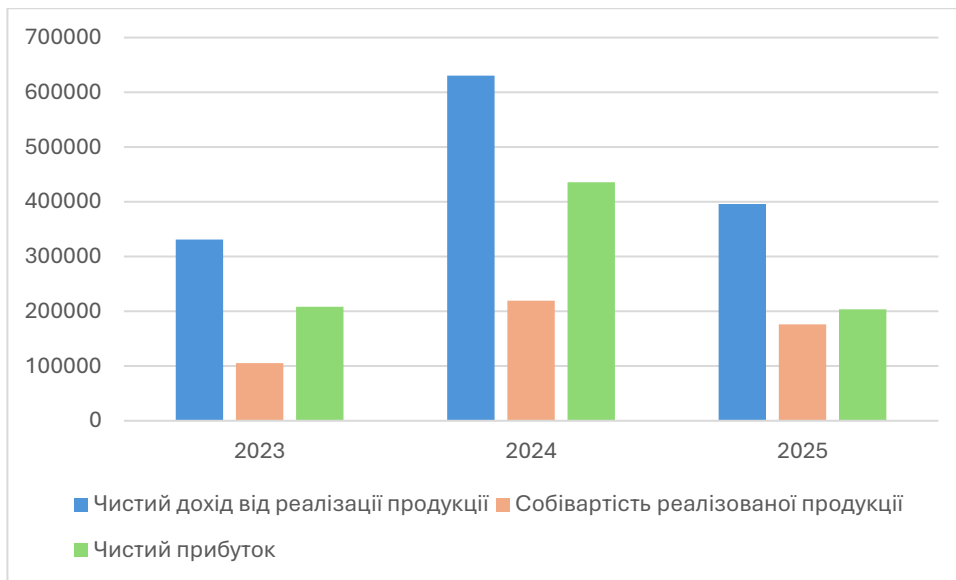

Рисунок 2.1. – Динаміка чистого доходу, собівартості та чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр., тис. грн

Як видно з рис. 2.1, у 2024 р. ТОВ «БЕТЕК» досягло найкращих результатів за досліджуваний період: суттєво зросли чистий дохід від реалізації продукції та чистий прибуток. У 2025 р. відбулося зниження всіх трьох показників, однак найбільш істотним було скорочення саме чистого прибутку. Це свідчить про послаблення ефективності формування фінансового результату та підтверджує необхідність подальшого аналізу прибутковості підприємства.

Для поглиблення аналізу фінансово-економічного стану ТОВ «БЕТЕК» необхідно оцінити динаміку майна підприємства та джерел його формування. Такий аналіз дозволяє визначити, за рахунок яких активів забезпечується господарська діяльність, як змінюється виробнича база підприємства, чи достатньою є частка власного капіталу та чи не формується надмірна залежність від поточних зобов'язань.

Дані таблиці 2.2 свідчать, що вартість майна ТОВ «БЕТЕК» у 2023–2025 рр. загалом зросла. У 2023 р. загальна вартість активів підприємства становила 768168 тис. грн, у 2024 р. – 879478 тис. грн, а у 2025 р. – 883741 тис. грн. Отже, у 2024 р. активи збільшилися на 111310 тис. грн, або на 14,49%, а у 2025 р. – лише на 4263 тис. грн, або на 0,48%.

Таблиця 2.2 – Динаміка майна та джерел його формування ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр., тис. грн

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2024/2023, +/-	Темп зміни 2024/2023, %	Відхилення 2025/2024, +/-	Темп зміни 2025/2024, %
Усього активів	768168	879478	883741	111310	114,49	4263	100,48
Необоротні активи	307581	368689	430290	61108	119,87	61601	116,71
Оборотні активи	460587	510789	453451	50202	110,90	-57338	88,78
Основні засоби	217344	259341	306919	41997	119,32	47578	118,35
Незавершені капітальні інвестиції	87223	106334	120357	19111	121,91	14023	113,19
Довгострокові біологічні активи	2977	2977	2977	0	100,00	0	100,00
Запаси	62751	68538	72380	5787	109,22	3842	105,61
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	13803	32608	37552	18805	236,24	4944	115,16
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	89439	63205	43932	-26234	70,67	-19273	69,51
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	16839	21277	13429	4438	126,36	-7848	63,12
Інша поточна дебіторська заборгованість	113532	151887	170434	38355	133,78	18547	112,21
Грошові кошти та їх еквіваленти	153435	156565	106112	3130	102,04	-50453	67,78
Інші оборотні активи	10788	16709	9612	5921	154,89	-7097	57,53
Власний капітал	608628	653083	638592	44455	107,30	-14491	97,78
Нерозподілений прибуток	607128	651583	637092	44455	107,32	-14491	97,78
Поточні зобов'язання і забезпечення	159540	226395	245149	66855	141,91	18754	108,28
Баланс	768168	879478	883741	111310	114,49	4263	100,48

Джерело: складено за фінансовою звітністю ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Це означає, що основне нарощування майнової бази відбулося саме у 2024 р., тоді як у 2025 р. загальна величина активів майже не змінилася.

Зміни у складі майна підприємства доцільно доповнити аналізом структури активів, оскільки співвідношення необоротних і оборотних активів впливає на мобільність майна, платоспроможність і здатність підприємства оперативно реагувати на зміни господарської ситуації.

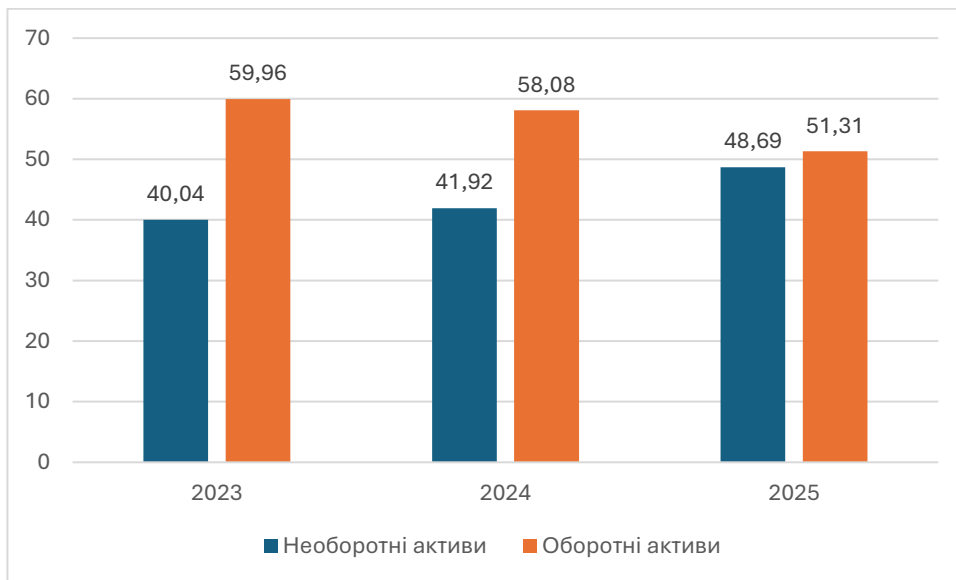

Рисунок 2.2. – Структура активів ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр., %

Дані рис. 2.2 показують поступову зміну структури активів ТОВ «БЕТЕК» у напрямі збільшення частки необоротних активів. Якщо у 2023 р. їх питома вага становила 40,04%, то у 2025 р. – вже 48,69%. Водночас частка оборотних активів зменшилася з 59,96% до 51,31%. Така зміна свідчить про посилення ролі виробничої бази підприємства, однак одночасно може зменшувати гнучкість майна та впливати на поточну платоспроможність, особливо за умов скорочення грошових коштів і зростання поточних зобов'язань.

Найбільш стійке зростання спостерігається за необоротними активами. Їх вартість збільшилася з 307581 тис. грн у 2023 р. до 368689 тис. грн у 2024 р. та 430290 тис. грн у 2025 р. Така динаміка пов'язана передусім зі зростанням залишкової вартості основних засобів: з 217344 тис. грн у 2023 р. до 306919 тис. грн у 2025 р. Це свідчить про розширення або оновлення виробничої бази

підприємства, що для аграрного виробництва має важливе значення, оскільки впливає на технологічні можливості, продуктивність і потенційні обсяги виробництва.

Також у складі необоротних активів збільшувалися незавершені капітальні інвестиції. У 2023 р. вони становили 87223 тис. грн, у 2024 р. – 106334 тис. грн, а у 2025 р. – 120357 тис. грн. Це може свідчити про продовження інвестиційних процесів, спрямованих на розвиток виробничої інфраструктури. Разом з тим такі вкладення потребують подальшої оцінки їх результативності, оскільки зростання вартості активів має супроводжуватися збільшенням доходів і прибутку.

Оборотні активи підприємства мали нестабільну динаміку. У 2024 р. їх вартість зросла з 460587 тис. грн до 510789 тис. грн, тобто на 50202 тис. грн. Однак у 2025 р. оборотні активи зменшилися до 453451 тис. грн, тобто на 57338 тис. грн порівняно з попереднім роком. Зменшення оборотних активів у 2025 р. при одночасному зростанні поточних зобов'язань може негативно впливати на платоспроможність підприємства.

У складі оборотних активів позитивною є динаміка запасів, які зросли з 62751 тис. грн у 2023 р. до 72380 тис. грн у 2025 р. Це може бути пов'язано з накопиченням виробничих запасів та незавершеного виробництва. Водночас збільшення запасів потребує контролю, оскільки надмірне відволікання коштів у запаси може знижувати оборотність активів.

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи і послуги зросла з 13803 тис. грн у 2023 р. до 37552 тис. грн у 2025 р. З одного боку, це може бути наслідком активізації реалізації продукції з відстрочкою платежу. З іншого боку, зростання дебіторської заборгованості створює ризик уповільнення надходження грошових коштів і потребує посилення контролю за розрахунками з покупцями.

Найбільш проблемною зміною у 2025 р. є скорочення грошових коштів та їх еквівалентів. Якщо у 2024 р. їх сума становила 156565 тис. грн, то у 2025 р. вона знизилася до 106112 тис. грн, тобто на 50453 тис. грн. Таке скорочення

може негативно впливати на поточну платоспроможність підприємства, особливо з урахуванням зростання поточних зобов'язань.

У структурі джерел формування майна переважає власний капітал. У 2023 р. він становив 608628 тис. грн, у 2024 р. – 653083 тис. грн, а у 2025 р. – 638592 тис. грн. Висока частка власного капіталу є позитивною ознакою, оскільки свідчить про фінансову самостійність підприємства та низьку залежність від довгострокових позикових джерел. При цьому довгострокові зобов'язання і забезпечення у 2023–2025 рр. відсутні.

Разом з тим у 2025 р. власний капітал зменшився на 14491 тис. грн, що пов'язано зі зменшенням нерозподіленого прибутку. Це є важливим сигналом для теми дослідження, оскільки показує, що у 2025 р. підприємство вже не змогло забезпечити нарощування внутрішніх джерел фінансування так, як у 2024 р.

Поточні зобов'язання і забезпечення зростали протягом усього періоду: з 159540 тис. грн у 2023 р. до 226395 тис. грн у 2024 р. та 245149 тис. грн у 2025 р. Зростання поточних зобов'язань при одночасному скороченні грошових коштів у 2025 р. потребує подальшої оцінки ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

Таким чином, аналіз майна та джерел його формування показав, що ТОВ «БЕТЕК» має значну майнову базу та високий рівень власного капіталу. Позитивними змінами є зростання необоротних активів, основних засобів і капітальних інвестицій. Водночас у 2025 р. проявилися проблемні тенденції: скорочення оборотних активів, зменшення грошових коштів, зниження власного капіталу та зростання поточних зобов'язань. Це підтверджує необхідність подальшого аналізу ліквідності, фінансової стійкості та показників прибутковості підприємства.

Для оцінки фінансово-економічного стану ТОВ «БЕТЕК» доцільно розрахувати показники ліквідності та фінансової стійкості. Вони дають змогу визначити, наскільки підприємство здатне своєчасно погашати поточні зобов'язання, чи достатньо в нього власного капіталу для фінансування

діяльності та чи не зростає ризик фінансової залежності від зовнішніх джерел (табл.2.3.).

Для кращого узагальнення результатів аналізу ліквідності доцільно графічно представити динаміку основних коефіцієнтів, які характеризують здатність підприємства покривати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів, швидколіквідних активів та грошових коштів.

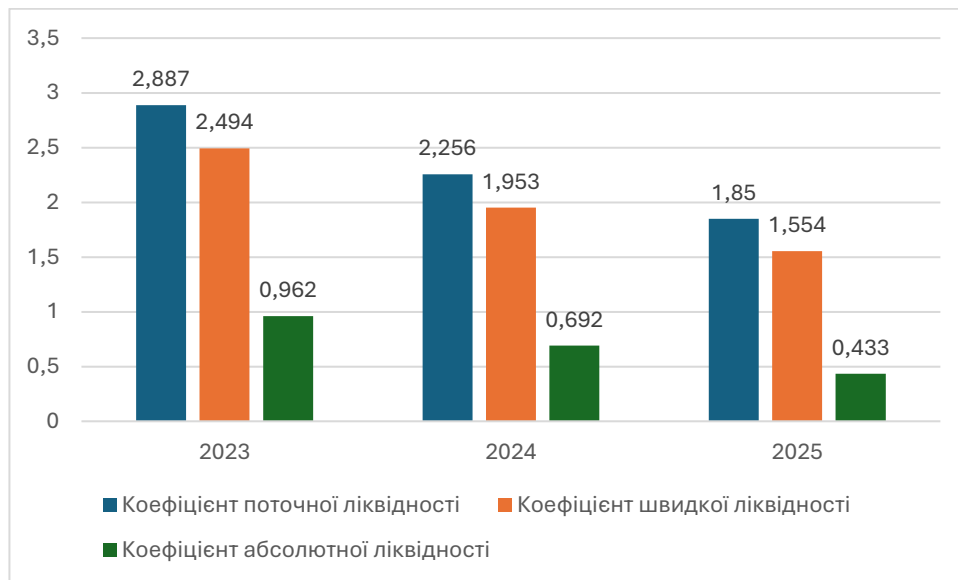

Рисунок 2.3. – Динаміка показників ліквідності ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Як видно з рис. 2.3, усі показники ліквідності ТОВ «БЕТЕК» протягом 2023–2025 рр. мали спадну динаміку. Коефіцієнт поточної ліквідності зменшився з 2,887 до 1,850, коефіцієнт швидкої ліквідності – з 2,494 до 1,554, а коефіцієнт абсолютної ліквідності – з 0,962 до 0,433. Незважаючи на те, що підприємство зберігає здатність покривати поточні зобов'язання, зменшення ліквідності свідчить про скорочення запасу фінансової стійкості та потребує посилення контролю за грошовими коштами, дебіторською заборгованістю і поточними зобов'язаннями.

Таблиця 2.3 – Показники ліквідності та фінансової стійкості ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Показник	Формула розрахунку	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2024/2023, +/-	Відхилення 2025/2024, +/-
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Активи	0,792	0,743	0,723	-0,050	-0,020
Коефіцієнт фінансової залежності	Активи / Власний капітал	1,262	1,347	1,384	0,085	0,037
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Поточні зобов'язання / Активи	0,208	0,257	0,277	0,050	0,020
Власний оборотний капітал, тис. грн	Оборотні активи – Поточні зобов'язання	301047	284394	208302	-16653	-76092
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	Власний оборотний капітал / Оборотні активи	0,654	0,557	0,459	-0,097	-0,097
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власний оборотний капітал / Власний капітал	0,495	0,435	0,326	-0,059	-0,109
Коефіцієнт поточної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	2,887	2,256	1,850	-0,631	-0,406
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Оборотні активи – Запаси) / Поточні зобов'язання	2,494	1,953	1,554	-0,540	-0,399
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти / Поточні зобов'язання	0,962	0,692	0,433	-0,270	-0,259
Частка оборотних активів у загальній вартості активів	Оборотні активи / Активи	0,600	0,581	0,513	-0,019	-0,068
Частка необоротних активів у загальній вартості активів	Необоротні активи / Активи	0,400	0,419	0,487	0,019	0,068

Джерело: розраховано за фінансовою звітністю ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Дані таблиці 2.3 свідчать, що ТОВ «БЕТЕК» у 2023–2025 рр. зберігало достатньо високий рівень фінансової стійкості, однак її показники поступово погіршувалися. Коефіцієнт автономії у 2023 р. становив 0,792, у 2024 р. — 0,743, а у 2025 р. — 0,723. Незважаючи на зниження, значення показника залишається високим, оскільки більша частина активів підприємства фінансується за рахунок власного капіталу.

Коефіцієнт фінансової залежності, навпаки, поступово зростав: з 1,262 у 2023 р. до 1,347 у 2024 р. та 1,384 у 2025 р. Це означає, що на кожен гривню власного капіталу у 2025 р. припадало 1,384 грн активів. Зростання цього показника свідчить про посилення ролі зобов'язань у фінансуванні майна підприємства, хоча загальний рівень фінансової залежності поки не є критичним.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу також збільшився: з 0,208 у 2023 р. до 0,277 у 2025 р. Це означає, що частка поточних зобов'язань у загальній вартості активів зростає з 20,8% до 27,7%. Така динаміка вказує на поступове збільшення фінансового навантаження на підприємство.

Власний оборотний капітал ТОВ «БЕТЕК» протягом усього періоду був додатним, що є позитивною ознакою. У 2023 р. він становив 301047 тис. грн, у 2024 р. — 284394 тис. грн, а у 2025 р. — 208302 тис. грн. Проте його скорочення у 2025 р. на 76092 тис. грн свідчить про зменшення власних джерел, які можуть бути спрямовані на фінансування оборотних активів.

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом знизився з 0,654 у 2023 р. до 0,459 у 2025 р. Це означає, що частка оборотних активів, профінансованих за рахунок власних стабільних джерел, скоротилася. Аналогічну тенденцію демонструє коефіцієнт маневреності власного капіталу: він зменшився з 0,495 до 0,326. Отже, частина власного капіталу, яка перебуває у мобільній формі, поступово знижується.

Показники ліквідності також мають спадну динаміку. Коефіцієнт поточної ліквідності зменшився з 2,887 у 2023 р. до 1,850 у 2025 р. Формально підприємство зберігає здатність покривати поточні зобов'язання оборотними

активами, однак запас платоспроможності суттєво скоротився.

Коефіцієнт швидкої ліквідності знизився з 2,494 у 2023 р. до 1,554 у 2025 р. Це свідчить про те, що навіть без урахування запасів підприємство має достатній обсяг більш ліквідних оборотних активів для покриття поточних зобов'язань. Водночас негативна динаміка цього показника потребує уваги, оскільки вона відображає поступове зменшення платіжних можливостей підприємства.

Найбільш помітне погіршення спостерігається за коефіцієнтом абсолютної ліквідності. У 2023 р. він становив 0,962, у 2024 р. — 0,692, а у 2025 р. — 0,433. Тобто обсяг грошових коштів відносно поточних зобов'язань зменшився майже вдвічі. Це пов'язано зі скороченням грошових коштів у 2025 р. та одночасним зростанням поточних зобов'язань.

Зміни у структурі активів також мають значення для оцінки фінансового стану підприємства. Частка оборотних активів зменшилася з 0,600 у 2023 р. до 0,513 у 2025 р., тоді як частка необоротних активів зросла з 0,400 до 0,487. Це свідчить про посилення ролі виробничої бази у структурі майна підприємства. Однак таке зростання необоротних активів має бути підтримане достатнім рівнем доходу та прибутку, інакше ефективність використання майна знижуватиметься.

Таким чином, фінансовий стан ТОВ «БЕТЕК» можна оцінити як загалом стійкий, але з ознаками поступового погіршення у 2025 р. Підприємство має високий рівень автономії, додатний власний оборотний капітал і достатню ліквідність. Разом з тим негативними тенденціями є зниження коефіцієнтів ліквідності, скорочення власного оборотного капіталу, зменшення маневреності власного капіталу та зростання частки поточних зобов'язань. Це підтверджує необхідність посилення контролю за оборотними активами, грошовими коштами та поточними зобов'язаннями, оскільки саме ці напрями безпосередньо впливають на стабільність формування прибутковості підприємства.

Отже, проведений аналіз діяльності та фінансово-економічного стану

ТОВ «БЕТЕК» показав, що підприємство у 2023–2025 рр. залишалося прибутковим, однак ефективність його діяльності мала нестабільний характер. Найкращі результати були досягнуті у 2024 р., коли суттєво зросли чистий дохід, валовий прибуток, операційний прибуток, чистий фінансовий результат, продуктивність праці та фондівдача.

Разом з тим у 2025 р. відбулося помітне погіршення основних техніко-економічних показників. Зменшилися чистий дохід від реалізації продукції, валовий і чистий прибуток, продуктивність праці, фондівдача та показники рентабельності. Це свідчить про послаблення результативності використання ресурсів підприємства та зниження ефективності формування прибутку.

Аналіз майнового стану показав, що ТОВ «БЕТЕК» має значну виробничу базу, яка протягом досліджуваного періоду продовжувала зростати за рахунок збільшення вартості основних засобів та капітальних інвестицій. Водночас у 2025 р. спостерігалось скорочення оборотних активів і грошових коштів, що може обмежувати поточну платоспроможність підприємства.

Фінансовий стан підприємства можна оцінити як загалом стійкий, оскільки більша частина активів фінансується за рахунок власного капіталу, а показники ліквідності залишаються достатніми. Проте негативними тенденціями є зниження коефіцієнтів ліквідності, скорочення власного оборотного капіталу, зменшення маневреності власного капіталу та зростання поточних зобов'язань.

Таким чином, ТОВ «БЕТЕК» має достатній ресурсний і фінансовий потенціал для подальшої діяльності, однак у 2025 р. проявилися ознаки зниження ефективності його використання. Це зумовлює необхідність подальшої оцінки прибутковості підприємства, визначення чинників її зміни та обґрунтування пропозицій щодо підвищення фінансових результатів.

2.2. Оцінка прибутковості ТОВ «БЕТЕК»

Прибутковість є однією з ключових характеристик ефективності діяльності підприємства, оскільки відображає здатність суб'єкта господарювання не лише отримувати прибуток, а й забезпечувати достатній рівень віддачі від доходів, витрат, активів, власного капіталу та виробничих ресурсів. Якщо абсолютна сума прибутку показує кінцевий фінансовий результат, то показники рентабельності дозволяють оцінити якість його формування.

Для ТОВ «БЕТЕК» оцінка прибутковості має особливе значення, оскільки підприємство працює у сфері аграрного виробництва, де фінансовий результат залежить від сезонності, урожайності, виробничих витрат, ефективності використання основних засобів, організації збуту та здатності підприємства підтримувати достатню маржинальність продукції. За даними фінансової звітності, у 2023–2025 рр. підприємство щороку отримувало чистий прибуток: у 2023 р. – 208511 тис. грн, у 2024 р. – 435984 тис. грн, у 2025 р. – 203759 тис. грн. При цьому чистий дохід у 2024 р. істотно зріс, а у 2025 р. зменшився до 396128 тис. грн, що безпосередньо вплинуло на рівень прибутковості діяльності.

Для поглибленої оцінки прибутковості ТОВ «БЕТЕК» доцільно розрахувати систему показників, які характеризують рентабельність продажу, витрат, активів, власного капіталу та основних засобів.

Розрахунки, наведені в таблиці 2.4, свідчать, що ТОВ «БЕТЕК» протягом 2023–2025 рр. залишалося високорентабельним підприємством, однак рівень прибутковості мав нестійку динаміку. У 2024 р. більшість показників прибутковості покращилася, тоді як у 2025 р. майже всі ключові коефіцієнти суттєво знизилися.

Таблиця 2.4 – Показники прибутковості ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Показник	Формула розрахунку	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2024/2023, +/-	Відхилення 2025/2024, +/-
Валова рентабельність продажу, %	Валовий прибуток / Чистий дохід × 100	68,21	65,20	55,54	-3,01	-9,66
Операційна рентабельність продажу, %	Операційний прибуток / Чистий дохід × 100	62,97	69,32	51,76	6,35	-17,56
Чиста рентабельність продажу, %	Чистий прибуток / Чистий дохід × 100	62,96	69,15	51,44	6,20	-17,71
Рентабельність виробничих витрат, %	Валовий прибуток / Собівартість × 100	214,52	187,34	124,91	-27,18	-62,42
Коефіцієнт покриття собівартості валовим прибутком, грн/грн	Валовий прибуток / Собівартість	2,15	1,87	1,25	-0,27	-0,62
Частка собівартості у чистому доході, %	Собівартість / Чистий дохід × 100	31,79	34,80	44,46	3,01	9,66
Частка адміністративних витрат у чистому доході, %	Адміністративні витрати / Чистий дохід × 100	2,59	0,86	1,80	-1,73	0,94
Частка витрат на збут у чистому доході, %	Витрати на збут / Чистий дохід × 100	1,96	1,70	2,29	-0,25	0,59
Рентабельність активів, %	Чистий прибуток / Середньорічна вартість активів × 100	24,67	52,92	23,11	28,25	-29,81
Рентабельність власного капіталу, %	Чистий прибуток / Середньорічний власний капітал × 100	38,57	69,11	31,55	30,54	-37,56
Рентабельність основних засобів, %	Чистий прибуток / Середньорічна вартість основних засобів × 100	127,75	182,92	71,97	55,18	-110,96

Джерело: розраховано за фінансовою звітністю ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Валова рентабельність продажу у 2023 р. становила 68,21%, у 2024 р. – 65,20%, а у 2025 р. – 55,54%. Незважаючи на те, що значення показника залишається достатньо високим, його поступове зниження є негативною ознакою. Це означає, що частка валового прибутку у чистому доході скорочується, а частка собівартості, навпаки, зростає. Якщо у 2023 р. собівартість становила 31,79% чистого доходу, то у 2025 р. – вже 44,46%. Отже, підприємство поступово втрачає частину валової маржі, що безпосередньо впливає на формування прибутковості.

Операційна рентабельність продажу у 2024 р. зросла з 62,97% до 69,32%, що свідчить про високу результативність основної операційної діяльності в цьому році. Проте у 2025 р. показник знизився до 51,76%. Така динаміка вказує на те, що операційна діяльність підприємства залишалася прибутковою, але її ефективність суттєво послабилася порівняно з 2024 р.

Чиста рентабельність продажу також мала різкі коливання. У 2023 р. вона становила 62,96%, у 2024 р. зросла до 69,15%, а у 2025 р. знизилася до 51,44%. Це означає, що у 2025 р. кожна гривня чистого доходу забезпечувала 51,44 коп. чистого прибутку, тоді як у 2024 р. – 69,15 коп. Незважаючи на збереження прибутковості, зниження показника на 17,71 в.п. свідчить про погіршення здатності підприємства перетворювати виручку у кінцевий фінансовий результат.

Окремої уваги потребує рентабельність виробничих витрат. У 2023 р. на кожні 100 грн собівартості підприємство отримувало 214,52 грн валового прибутку, у 2024 р. – 187,34 грн, а у 2025 р. – 124,91 грн. Така динаміка показує, що віддача від виробничих витрат поступово зменшується. Коефіцієнт покриття собівартості валовим прибутком знизився з 2,15 грн/грн у 2023 р. до 1,25 грн/грн у 2025 р., тобто кожна гривня собівартості стала приносити підприємству менше валового прибутку.

Для наочного відображення зміни основних показників рентабельності продажу доцільно представити їх графічно.

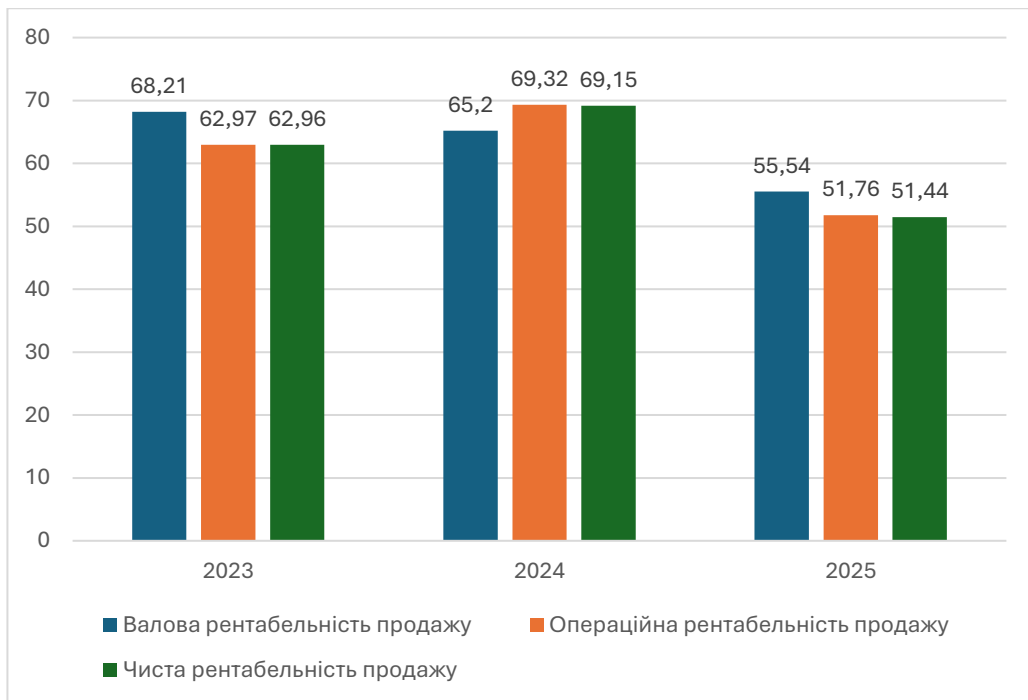

Рисунок 2.4. – Динаміка рентабельності продажу ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр., %

Як видно з рис. 2.4, найбільш сприятливим для підприємства був 2024 р., коли операційна та чиста рентабельність продажу досягли максимального рівня. У 2025 р. відбулося одночасне зниження всіх трьох показників рентабельності продажу. Це підтверджує, що головною проблемою підприємства є не лише зменшення абсолютної суми прибутку, а й погіршення відносної ефективності реалізації продукції.

Рентабельність активів у 2024 р. зросла до 52,92%, що свідчить про дуже високу віддачу від майна підприємства. Однак у 2025 р. цей показник знизився до 23,11%, тобто майже до рівня 2023 р. Зниження рентабельності активів пояснюється тим, що середньорічна вартість активів підприємства у 2025 р. залишалася високою, тоді як чистий прибуток істотно зменшився. Отже, майнова база підприємства зростала, але її прибуткова віддача знижувалася.

Рентабельність власного капіталу у 2024 р. становила 69,11%, що було найвищим значенням за досліджуваний період. У 2025 р. вона зменшилася до 31,55%. Це означає, що ефективність використання власного капіталу підприємства суттєво погіршилася. Для власників і менеджменту

підприємства така тенденція є важливою, оскільки власний капітал є основним джерелом фінансової стійкості ТОВ «БЕТЕК».

Рентабельність основних засобів у 2024 р. також мала найкраще значення — 182,92%. Проте у 2025 р. вона знизилася до 71,97%. Таке скорочення є особливо показовим з огляду на те, що вартість основних засобів підприємства протягом 2023–2025 рр. зростала. Отже, підприємство нарощувало виробничу базу, однак у 2025 р. ця база забезпечила менший обсяг чистого прибутку.

Для узагальнення віддачі від ресурсів підприємства доцільно окремо показати динаміку рентабельності активів, власного капіталу та основних засобів.

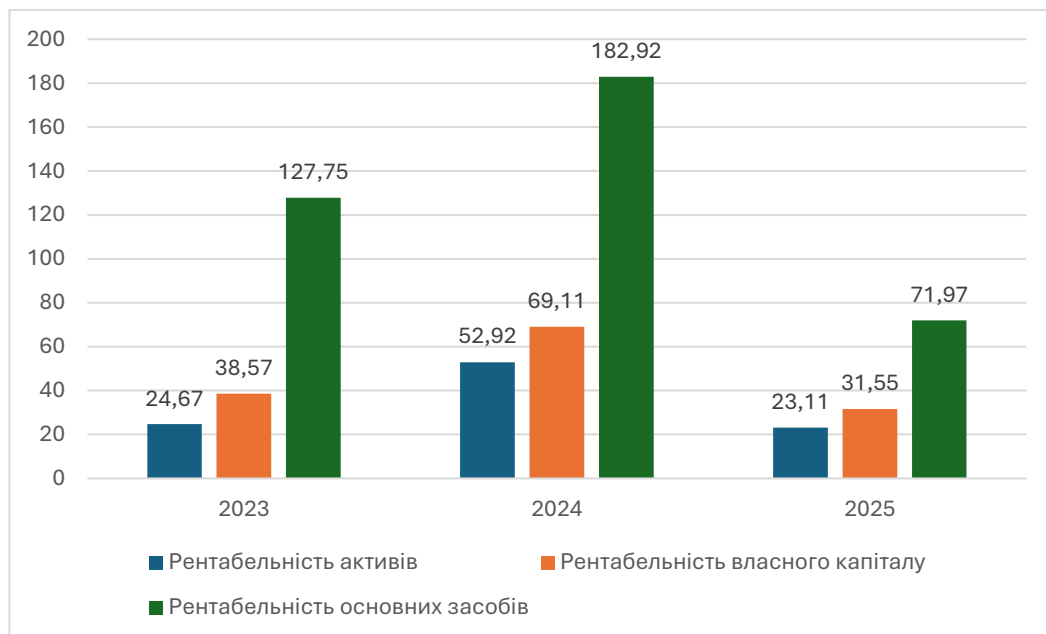

Рисунок 2.5. – Динаміка рентабельності ресурсів ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр., %

Дані рис. 2.5 підтверджують, що у 2024 р. ТОВ «БЕТЕК» найбільш ефективно використовувало активи, власний капітал і основні засоби. У 2025 р. відбулося суттєве зниження всіх показників ресурсної рентабельності. Це означає, що проблема прибутковості у 2025 р. має комплексний характер: підприємство не тільки отримало менший прибуток, а й погіршило ефективність використання наявного майна та капіталу.

Отже, перший етап оцінки прибутковості показав, що ТОВ «БЕТЕК» має високий потенціал формування прибутку, проте у 2025 р. цей потенціал був реалізований значно слабше, ніж у 2024 р. Основними ознаками погіршення стали зниження валової, операційної та чистої рентабельності продажу, зростання частки собівартості у чистому доході, зменшення рентабельності виробничих витрат, активів, власного капіталу та основних засобів. Це зумовлює необхідність подальшого аналізу факторів, які вплинули на зміну прибутковості підприємства.

Окрім розрахунку показників рентабельності, для оцінки прибутковості ТОВ «БЕТЕК» важливо проаналізувати співвідношення між доходами, витратами та фінансовими результатами. Такий підхід дозволяє визначити, чи супроводжується зміна доходу відповідною зміною прибутку, а також чи не зростає витратне навантаження на підприємство.

Таблиця 2.5 – Оцінка співвідношення доходів, витрат і прибутку ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2024/2023, +/-	Відхилення 2025/2024, +/-
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	331206	630482	396128	299276	-234354
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	105305	219423	176124	114118	-43299
Валовий прибуток, тис. грн	225901	411059	220004	185158	-191055
Адміністративні витрати, тис. грн	8580	5439	7124	-3141	1685
Витрати на збут, тис. грн	6479	10738	9074	4259	-1664
Інші операційні витрати, тис. грн	31083	109292	82864	78209	-26428
Операційний прибуток, тис. грн	208546	437041	205028	228495	-232013
Чистий прибуток, тис. грн	208511	435984	203759	227473	-232225
Частка собівартості у чистому доході, %	31,79	34,80	44,46	3,01	9,66

Продовження табл.2.5

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2024/2023, +/-	Відхилення 2025/2024, +/-
Частка валового прибутку у чистому доході, %	68,21	65,20	55,54	-3,01	-9,66
Частка адміністративних витрат у чистому доході, %	2,59	0,86	1,80	-1,73	0,94
Частка витрат на збут у чистому доході, %	1,96	1,70	2,29	-0,25	0,59
Частка інших операційних витрат у чистому доході, %	9,38	17,33	20,92	7,95	3,59
Частка чистого прибутку у чистому доході, %	62,96	69,15	51,44	6,20	-17,71

Джерело: розраховано за фінансовою звітністю ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Дані таблиці 2.5 свідчать, що у 2024 р. ТОВ «БЕТЕК» забезпечило суттєве зростання чистого доходу від реалізації продукції та чистого прибутку. Чистий дохід збільшився на 299276 тис. грн, а чистий прибуток – на 227473 тис. грн. Така динаміка свідчить про сприятливе співвідношення між зростанням доходу та формуванням кінцевого фінансового результату.

Разом з тим у 2024 р. спостерігалось зростання частки собівартості у чистому доході з 31,79% до 34,80%. Відповідно, частка валового прибутку зменшилася з 68,21% до 65,20%. Це означає, що навіть у найбільш успішному 2024 р. підприємство вже мало певне підвищення витратного навантаження на одну гривню реалізації. Однак цей негативний вплив був компенсований значним зростанням обсягу реалізації та іншими операційними доходами.

У 2025 р. ситуація погіршилася. Чистий дохід від реалізації продукції зменшився на 234354 тис. грн, тоді як чистий прибуток скоротився на 232225 тис. грн. Така майже пропорційна втрата прибутку при зниженні доходу свідчить про високу залежність фінансового результату підприємства від обсягів реалізації продукції.

Особливо негативною є зміна частки собівартості у чистому доході. У

2025 р. вона зросла до 44,46%, тобто майже на 10 в.п. порівняно з 2024 р. Відповідно, частка валового прибутку знизилася до 55,54%. Це означає, що підприємство почало отримувати менше валового прибутку з кожної гривні реалізованої продукції. Для теми дослідження це є одним із ключових сигналів, оскільки саме зниження валової маржі обмежує можливості подальшого формування чистого прибутку.

Адміністративні витрати у 2025 р. зросли до 7124 тис. грн, а їх частка у чистому доході збільшилася до 1,80%. Витрати на збут у сумі зменшилися, однак через скорочення чистого доходу їх питома вага зросла до 2,29%. Це свідчить про те, що зниження реалізації автоматично підвищило відносне навантаження окремих витрат на фінансовий результат підприємства.

Найбільш помітною є динаміка інших операційних витрат. Їх частка у чистому доході зросла з 9,38% у 2023 р. до 17,33% у 2024 р. та 20,92% у 2025 р. Тобто у 2025 р. понад п'ята частина чистого доходу припадала саме на інші операційні витрати. Така тенденція є негативною, оскільки зростання операційного витратного навантаження безпосередньо зменшує операційний і чистий прибуток підприємства.

Для наочного відображення зміни структури чистого доходу доцільно побудувати рисунок 2.6.

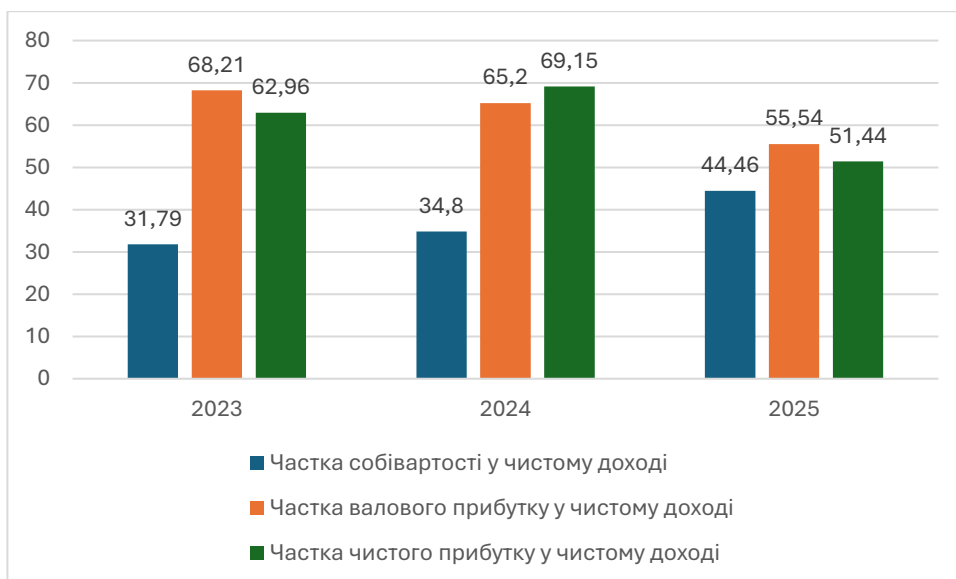

Рисунок 2.6. – Структура чистого доходу ТОВ «БЕТЕК» за елементами формування прибутку у 2023–2025 рр., %

Як видно з рис. 2.6, у 2023–2025 рр. відбулося поступове зростання частки собівартості у чистому доході та відповідне скорочення частки валового прибутку. У 2025 р. ця тенденція стала найбільш вираженою: частка собівартості досягла 44,46%, а частка валового прибутку знизилася до 55,54%. Це свідчить про погіршення умов формування прибутковості підприємства, оскільки з кожної гривні реалізації у 2025 р. підприємство отримувало меншу частину валового та чистого прибутку.

З позиції оцінки прибутковості важливо також зіставити темпи зміни основних фінансових показників підприємства. Для стабільного розвитку бажаною є ситуація, коли темп зростання прибутку перевищує темп зростання доходу, а темп зростання витрат є нижчим за темп зростання доходу. Саме таке співвідношення свідчить про підвищення ефективності діяльності підприємства.

Таблиця 2.6 – Співвідношення темпів зміни доходів, витрат і прибутку ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр., %

Показник	Темп зміни 2024/2023, %	Темп зміни 2025/2024, %
Чистий дохід від реалізації продукції	190,36	62,83
Собівартість реалізованої продукції	208,37	80,27
Валовий прибуток	181,96	53,52
Адміністративні витрати	63,39	130,98
Витрати на збут	165,73	84,50
Інші операційні витрати	351,61	75,82
Операційний прибуток	209,56	46,91
Чистий прибуток	209,09	46,74

Джерело: розраховано за фінансовою звітністю ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Дані таблиці 2.6 показують, що у 2024 р. темп зростання чистого прибутку становив 209,09%, що перевищувало темп зростання чистого доходу – 190,36%. Це є позитивною ознакою, оскільки свідчить про підвищення результативності діяльності підприємства. Водночас темп зростання собівартості становив 208,37%, тобто був вищим за темп зростання чистого доходу. Це означає, що навіть у 2024 р. підприємство стикалося з певним

зростанням виробничого витратного навантаження.

У 2025 р. темпи зміни показників мали негативний характер. Чистий дохід скоротився до 62,83% рівня 2024 р., тоді як чистий прибуток – до 46,74%. Це означає, що прибуток зменшувався швидше, ніж дохід. Така ситуація свідчить про погіршення ефективності формування фінансового результату, адже підприємство втратило не лише частину обсягу реалізації, а й частину прибутковості продажу.

Собівартість у 2025 р. зменшилася до 80,27% рівня 2024 р., тобто повільніше, ніж чистий дохід. Це є негативною тенденцією, оскільки при скороченні обсягів реалізації витрати не були зменшені пропорційно. Саме така невідповідність між темпами зміни доходу та собівартості сприяла зниженню валового прибутку до 53,52% рівня попереднього року.

Особливої уваги потребує те, що адміністративні витрати у 2025 р. не зменшилися, а навпаки зросли до 130,98% рівня 2024 р. Це означає, що за умов падіння чистого доходу підприємство не забезпечило відповідного скорочення управлінських витрат. Така ситуація посилює тиск на операційний і чистий прибуток.

Для узагальнення співвідношення темпів зміни доходу, собівартості та чистого прибутку доцільно побудувати рисунок 2.7.

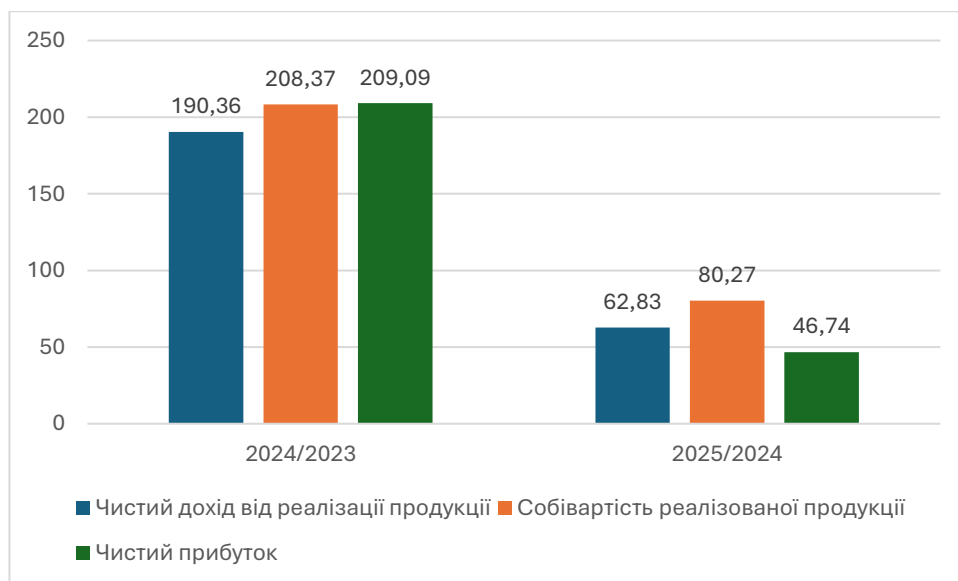

Рисунок 2.7. – Темпи зміни чистого доходу, собівартості та чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК» у 2024–2025 рр., %

Як видно з рис. 2.7, у 2024 р. чистий дохід і чистий прибуток суттєво зросли, що забезпечило найкращі результати діяльності ТОВ «БЕТЕК» за досліджуваний період. Однак у 2025 р. темп зниження чистого прибутку був глибшим, ніж темп зниження чистого доходу. Це свідчить про погіршення прибутковості реалізації та посилення впливу витрат на фінансовий результат підприємства.

Для визначення причин зміни чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК» доцільно провести факторний аналіз методом ланцюгових підстановок. У роботі використано двофакторну модель, яка показує залежність чистого прибутку від обсягу чистого доходу та рівня чистої рентабельності продажу:

$$\text{ЧП} = \text{ЧД} \times \text{Рчп},$$

де ЧП – чистий прибуток підприємства, тис. грн;

ЧД – чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн;

Рчп – чиста рентабельність продажу, коефіцієнт.

Чиста рентабельність продажу визначається за формулою:

$$\text{Рчп} = \text{ЧП} / \text{ЧД}.$$

Факторний аналіз виконувався у два етапи. Спочатку визначався вплив зміни чистого доходу від реалізації продукції на зміну чистого прибутку за умови, що рівень чистої рентабельності продажу залишається на рівні попереднього року:

$$\Delta\text{ЧПчд} = (\text{ЧД}_1 - \text{ЧД}_0) \times \text{Рчп}_0,$$

де $\Delta\text{ЧПчд}$ – зміна чистого прибутку за рахунок зміни чистого доходу, тис. грн;

ЧД_1 – чистий дохід звітного року, тис. грн;

ЧД_0 – чистий дохід попереднього року, тис. грн;

Рчп_0 – чиста рентабельність продажу попереднього року, коефіцієнт.

Після цього визначався вплив зміни чистої рентабельності продажу на зміну чистого прибутку. Для цього різниця між рівнем рентабельності звітного

і попереднього років множилася на чистий дохід звітного року:

$$\Delta\text{ЧПрчп} = \text{ЧД}_1 \times (\text{Рчп}_1 - \text{Рчп}_0),$$

де $\Delta\text{ЧПрчп}$ – зміна чистого прибутку за рахунок зміни чистої рентабельності продажу, тис. грн;

Рчп_1 – чиста рентабельність продажу звітного року, коефіцієнт.

Загальна зміна чистого прибутку визначається як сума впливу двох факторів:

$$\Delta\text{ЧП} = \Delta\text{ЧПчд} + \Delta\text{ЧПрчп}.$$

Для періоду 2024/2023 рр. розрахунок здійснювався таким чином. У 2023 р. чистий дохід становив 331206 тис. грн, чистий прибуток – 208511 тис. грн, тому чиста рентабельність продажу дорівнювала 0,6296. У 2024 р. чистий дохід збільшився до 630482 тис. грн, а чистий прибуток – до 435984 тис. грн, відповідно чиста рентабельність продажу становила 0,6915.

Вплив зміни чистого доходу:

$$\Delta\text{ЧПчд} = (630482 - 331206) \times 0,6296 = 188409,44 \text{ тис. грн.}$$

Вплив зміни чистої рентабельності продажу:

$$\Delta\text{ЧПрчп} = 630482 \times (0,6915 - 0,6296) = 39063,56 \text{ тис. грн.}$$

Загальна зміна чистого прибутку:

$$\Delta\text{ЧП} = 188409,44 + 39063,56 = 227473,00 \text{ тис. грн.}$$

Отже, у 2024 р. чистий прибуток збільшився на 227473 тис. грн, з яких 188409,44 тис. грн було забезпечено зростанням чистого доходу, а 39063,56 тис. грн – підвищенням чистої рентабельності продажу.

Для періоду 2025/2024 рр. вихідними даними є чистий дохід 2024 р. у сумі 630482 тис. грн, чистий прибуток 435984 тис. грн і чиста рентабельність продажу 0,6915. У 2025 р. чистий дохід зменшився до 396128 тис. грн, чистий

прибуток – до 203759 тис. грн, а чиста рентабельність продажу знизилася до 0,5144.

Вплив зміни чистого доходу:

$$\Delta\text{ЧПчд} = (396128 - 630482) \times 0,6915 = -162057,91 \text{ тис. грн.}$$

Вплив зміни чистої рентабельності продажу:

$$\Delta\text{ЧПрчп} = 396128 \times (0,5144 - 0,6915) = -70167,09 \text{ тис. грн.}$$

Загальна зміна чистого прибутку:

$$\Delta\text{ЧП} = -162057,91 - 70167,09 = -232225,00 \text{ тис. грн.}$$

Отже, у 2025 р. чистий прибуток ТОВ «БЕТЕК» зменшився на 232225 тис. грн. Основним негативним чинником було скорочення чистого доходу від реалізації продукції, що зменшило прибуток на 162057,91 тис. грн. Додатково зниження чистої рентабельності продажу спричинило зменшення чистого прибутку ще на 70167,09 тис. грн.

Таблиця 2.7 – Факторний аналіз зміни чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Зміна 2024/2023	Зміна 2025/2024
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	331206	630482	396128	299276	-234354
Чистий прибуток, тис. грн	208511	435984	203759	227473	-232225
Чиста рентабельність продажу, коефіцієнт	0,6296	0,6915	0,5144	0,0620	-0,1771
Чиста рентабельність продажу, %	62,96	69,15	51,44	6,20	-17,71
Вплив зміни чистого доходу на зміну чистого прибутку, тис. грн	–	–	–	188409,44	-162057,91
Вплив зміни чистої рентабельності продажу на зміну чистого прибутку, тис. грн	–	–	–	39063,56	-70167,09
Загальна зміна чистого прибутку, тис. грн	–	–	–	227473,00	-232225,00

Джерело: розраховано за фінансовою звітністю ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Факторний аналіз, наведений у таблиці 2.7, показує, що у 2024 р. чистий прибуток ТОВ «БЕТЕК» збільшився на 227473 тис. грн порівняно з 2023 р. Основним чинником цього зростання було збільшення чистого доходу від реалізації продукції. За рахунок цього фактора чистий прибуток зріс на 188409,44 тис. грн. Додатковий позитивний вплив мало підвищення чистої рентабельності продажу, яке забезпечило приріст чистого прибутку на 39063,56 тис. грн.

Отже, у 2024 р. зростання прибутковості мало комплексний характер. Підприємство не лише суттєво збільшило обсяги реалізації, а й покращило здатність перетворювати чистий дохід у чистий прибуток. Саме тому 2024 р. можна вважати найбільш успішним роком досліджуваного періоду з позиції формування прибутковості.

У 2025 р. ситуація істотно погіршилася. Чистий прибуток підприємства зменшився на 232225 тис. грн. Найбільший негативний вплив мало скорочення чистого доходу від реалізації продукції: за рахунок цього чинника чистий прибуток зменшився на 162057,91 тис. грн. Другим негативним чинником стало зниження чистої рентабельності продажу, що додатково зменшило чистий прибуток на 70167,09 тис. грн.

Таким чином, зменшення чистого прибутку у 2025 р. було зумовлене одночасною дією двох негативних факторів: скороченням обсягу реалізації та погіршенням рівня чистої рентабельності продажу. Це означає, що проблема формування прибутку у 2025 р. має не лише кількісний, а й якісний характер: підприємство реалізувало менше продукції, а кожна гривня реалізації забезпечувала менший обсяг чистого прибутку.

Для наочного відображення результатів факторного аналізу доцільно побудувати рисунок 2.8.

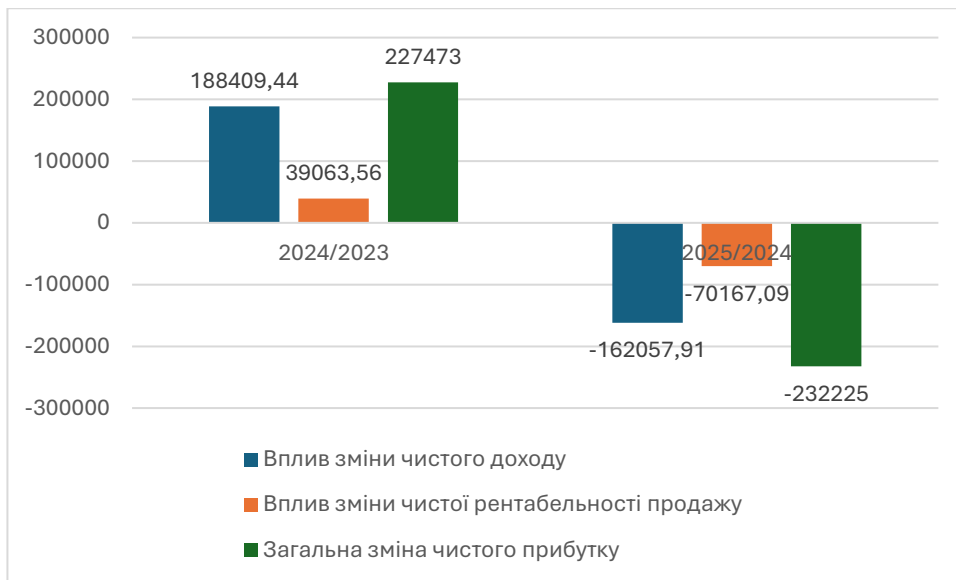

Рисунок 2.8. – Вплив факторів на зміну чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК» у 2024–2025 рр., тис. грн

Як видно з рис. 2.8, у 2024 р. обидва фактори позитивно впливали на зміну чистого прибутку, однак визначальним було саме зростання чистого доходу від реалізації продукції. У 2025 р. обидва фактори стали негативними. Найбільший вплив мало скорочення чистого доходу, однак зниження чистої рентабельності продажу також істотно погіршило фінансовий результат підприємства. Отже, підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК» потребує одночасної роботи у двох напрямках: відновлення обсягів реалізації та підвищення маржинальності діяльності.

Отже, оцінка прибутковості ТОВ «БЕТЕК» показала, що підприємство протягом 2023–2025 рр. залишалося прибутковим, однак рівень ефективності формування прибутку був нестабільним. Найвищі показники прибутковості були досягнуті у 2024 р., коли зросли чистий дохід, операційний і чистий прибуток, а також покращилися показники рентабельності продажу, активів, власного капіталу та основних засобів.

У 2025 р. спостерігалось суттєве зниження прибутковості підприємства. Чистий прибуток зменшився порівняно з 2024 р., а показники валової, операційної та чистої рентабельності продажу погіршилися. Це свідчить про зменшення ефективності перетворення чистого доходу у фінансовий результат.

Негативною тенденцією стало зростання частки собівартості у чистому доході та скорочення частки валового прибутку. Це означає, що у 2025 р. підприємство отримувало менше прибутку з кожної гривні реалізованої продукції. Додатковий тиск на фінансовий результат створювало зростання відносного рівня адміністративних та інших операційних витрат.

Факторний аналіз підтвердив, що зниження чистого прибутку у 2025 р. було зумовлене одночасним впливом двох негативних чинників: скороченням чистого доходу від реалізації продукції та зменшенням чистої рентабельності продажу. Найбільший вплив мало саме зниження обсягів реалізації, однак погіршення рентабельності також суттєво зменшило фінансовий результат.

Таким чином, основними проблемами формування прибутковості ТОВ «БЕТЕК» є нестабільність обсягів реалізації, зростання витратного навантаження, зниження валової маржі та погіршення ефективності використання активів і основних засобів. Це зумовлює необхідність розроблення пропозицій, спрямованих на підвищення прибутковості підприємства шляхом збільшення доходу, оптимізації витрат і підвищення ефективності використання ресурсів.

РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ТОВ «БЕТЕК»

3.1. Інтегральна та кореляційна оцінка чинників формування прибутковості ТОВ «БЕТЕК»

Результати аналізу, проведеного у другому розділі, показали, що ТОВ «БЕТЕК» у 2023–2025 рр. залишалося прибутковим підприємством, однак рівень прибутковості мав нестабільну динаміку. У 2024 р. підприємство досягло найкращих фінансових результатів, тоді як у 2025 р. відбулося помітне зниження чистого доходу, чистого прибутку, рентабельності продажу, фондівіддачі та продуктивності праці.

Для узагальнення результатів аналізу доцільно побудувати інтегральну модель оцінки прибутковості підприємства. Такий підхід дозволяє не розглядати окремі показники ізольовано, а сформувати загальну оцінку рівня прибутковості ТОВ «БЕТЕК» з урахуванням рентабельності продажу, активів, власного капіталу, основних засобів, виробничих витрат, продуктивності праці та фондівіддачі.

У роботі для побудови узагальнюючого індексу прибутковості використано метод нормування показників. Усі обрані показники є стимуляторами, тобто зростання їх значення позитивно характеризує діяльність підприємства. Тому нормування здійснюється за формулою:

$$Z_i = X_i / X_{\text{макс}},$$

де Z_i – нормоване значення i -го показника;

X_i – фактичне значення показника у відповідному році;

$X_{\text{макс}}$ – максимальне значення показника за досліджуваний період.

Після нормування розраховується узагальнюючий індекс прибутковості:

$$I_{\Pi} = (Z_1 + Z_2 + Z_3 + \dots + Z_n) / n,$$

де I_{Π} – узагальнюючий індекс прибутковості;

$Z_1, Z_2, Z_3, \dots, Z_n$ – нормовані значення показників;

n – кількість показників, включених до моделі.

Для побудови інтегральної моделі обрано показники, які безпосередньо характеризують різні аспекти прибутковості підприємства: результативність продажу, ефективність використання активів і власного капіталу, віддачу основних засобів, окупність виробничих витрат, продуктивність праці та фондівіддачу.

Таблиця 3.1 – Вихідні показники для побудови інтегральної моделі прибутковості ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Максимальне значення
Чиста рентабельність продажу, %	62,96	69,15	51,44	69,15
Рентабельність активів, %	24,67	52,92	23,11	52,92
Рентабельність власного капіталу, %	38,57	69,11	31,55	69,11
Рентабельність основних засобів, %	127,75	182,92	71,97	182,92
Рентабельність виробничих витрат, %	214,52	187,34	124,91	214,52
Продуктивність праці, тис. грн/особу	2649,65	5680,02	3737,06	5680,02
Фондовіддача, грн/грн	2,03	2,65	1,40	2,65

Джерело: розраховано за результатами аналізу фінансової звітності ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Дані таблиці 3.1 показують, що за більшістю показників максимальні значення були досягнуті у 2024 р. Це стосується чистої рентабельності продажу, рентабельності активів, рентабельності власного капіталу, рентабельності основних засобів, продуктивності праці та фондівіддачі. Винятком є рентабельність виробничих витрат, максимальне значення якої було зафіксовано у 2023 р. Така ситуація пояснюється тим, що у 2023 р. підприємство мало нижчу частку собівартості у чистому доході, тоді як у 2024–

2025 рр. витратне навантаження поступово зростало.

На основі вихідних показників проведено нормування, результати якого наведено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Нормовані значення показників інтегральної моделі прибутковості ТОВ «БЕТЕК»

Показник	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Чиста рентабельність продажу	0,910	1,000	0,744
Рентабельність активів	0,466	1,000	0,437
Рентабельність власного капіталу	0,558	1,000	0,457
Рентабельність основних засобів	0,698	1,000	0,393
Рентабельність виробничих витрат	1,000	0,873	0,582
Продуктивність праці	0,466	1,000	0,658
Фондовіддача	0,766	1,000	0,528
Узагальнюючий індекс прибутковості	0,695	0,982	0,543

Джерело: розраховано автором.

Результати нормування свідчать, що найвищий узагальнюючий індекс прибутковості ТОВ «БЕТЕК» було отримано у 2024 р. – 0,982. Це підтверджує висновки другого розділу про те, що саме 2024 р. був найбільш результативним для підприємства з позиції формування прибутковості.

У 2023 р. інтегральний індекс становив 0,695. Це свідчить про достатній, але нижчий порівняно з 2024 р. рівень прибутковості. У 2023 р. підприємство мало високу рентабельність виробничих витрат і достатню чисту рентабельність продажу, однак нижчими були продуктивність праці, фондовіддача, рентабельність активів і власного капіталу.

У 2025 р. узагальнюючий індекс прибутковості знизився до 0,543. Це найнижче значення за досліджуваний період. Зниження індексу пояснюється погіршенням майже всіх складових моделі: чистої рентабельності продажу, рентабельності активів, власного капіталу, основних засобів, виробничих витрат і фондовіддачі. Отже, у 2025 р. проблема прибутковості мала комплексний характер і була пов'язана не лише зі зменшенням чистого прибутку, а й зі зниженням ефективності використання ресурсів підприємства.

Для наочного відображення результатів інтегральної оцінки доцільно

побудувати рисунок 3.1.

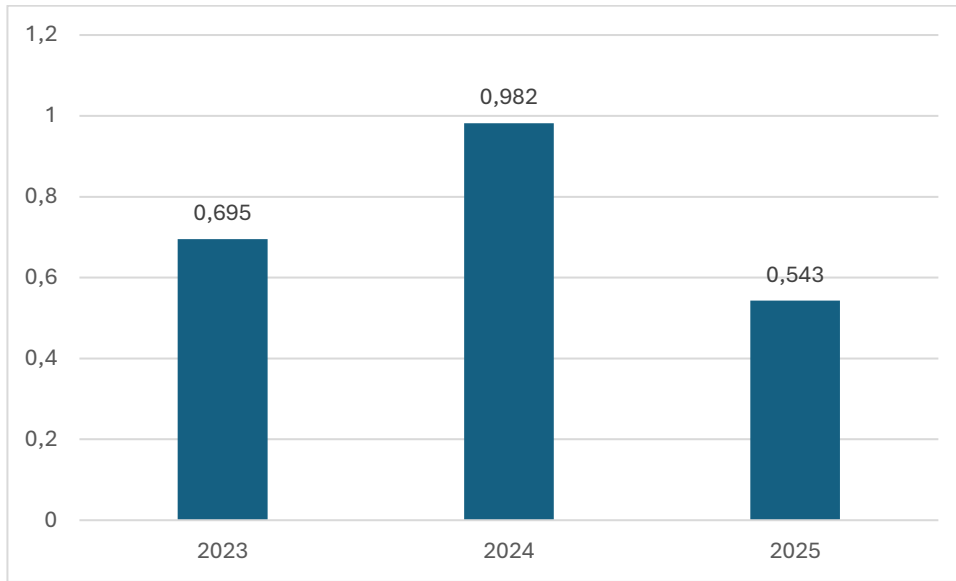

Рисунок 3.1. – Динаміка узагальнюючого індексу прибутковості ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Як видно з рис. 3.1, рівень інтегральної прибутковості ТОВ «БЕТЕК» у 2024 р. суттєво зріс порівняно з 2023 р., однак у 2025 р. різко знизився. Така динаміка підтверджує нестабільність формування прибутковості підприємства та необхідність розроблення пропозицій, спрямованих на відновлення обсягів реалізації, зниження витратного навантаження і підвищення ефективності використання ресурсів.

Отже, інтегральна оцінка дала змогу узагальнити вплив різних показників на загальний рівень прибутковості ТОВ «БЕТЕК». Найбільш сприятливим роком був 2024 р., тоді як у 2025 р. відбулося істотне погіршення інтегрального рівня прибутковості. Це створює підстави для подальшої кореляційної оцінки зв'язку між ключовими показниками діяльності та чистим прибутком підприємства.

Після інтегральної оцінки доцільно визначити характер зв'язку між чистим прибутком ТОВ «БЕТЕК» та основними показниками його діяльності. Для цього використано кореляційний аналіз, який дозволяє оцінити силу і напрям зв'язку між результативним показником та факторами, що можуть впливати на його зміну.

Результативним показником у дослідженні обрано чистий прибуток, оскільки саме він найбільш повно характеризує кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства. Як факторні показники обрано чистий дохід від реалізації продукції, собівартість реалізованої продукції, продуктивність праці, фондвіддачу, чисту рентабельність продажу та частку собівартості у чистому доході.

Варто враховувати, що дослідження здійснюється за даними 2023–2025 рр., тобто динамічний ряд є обмеженим. Тому кореляційний аналіз у роботі використано як орієнтовний аналітичний інструмент для попереднього визначення напрямку зв'язку між показниками діяльності та чистим прибутком підприємства.

Таблиця 3.3 – Вихідні дані для кореляційної оцінки чинників формування чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.

Показник	Умове позначення	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Чистий прибуток, тис. грн	У	208511	435984	203759
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	X ₁	331206	630482	396128
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	X ₂	105305	219423	176124
Продуктивність праці, тис. грн/особу	X ₃	2649,65	5680,02	3737,06
Фондовіддача, грн/грн	X ₄	2,03	2,65	1,40
Чиста рентабельність продажу, %	X ₅	62,96	69,15	51,44
Частка собівартості у чистому доході, %	X ₆	31,79	34,80	44,46

Джерело: розраховано автором за результатами аналізу фінансової звітності ТОВ «БЕТЕК».

Для оцінки сили зв'язку між показниками використано парний коефіцієнт кореляції. Його значення може змінюватися від -1 до +1. Якщо коефіцієнт наближається до +1, це свідчить про сильний прямий зв'язок між показниками. Якщо коефіцієнт наближається до -1, зв'язок є сильним оберненим. Значення, близьке до 0, свідчить про слабкий або відсутній лінійний зв'язок.

Таблиця 3.4 – Результати кореляційної оцінки зв'язку між чистим прибутком та показниками діяльності ТОВ «БЕТЕК»

Факторний показник	Позначення	Коефіцієнт кореляції з чистим прибутком	Характер зв'язку
Чистий дохід від реалізації продукції	X ₁	0,97	Дуже сильний прямий зв'язок
Собівартість реалізованої продукції	X ₂	0,78	Сильний прямий зв'язок
Продуктивність праці	X ₃	0,93	Дуже сильний прямий зв'язок
Фондовіддача	X ₄	0,87	Дуже сильний прямий зв'язок
Чиста рентабельність продажу	X ₅	0,78	Дуже сильний прямий зв'язок
Частка собівартості у чистому доході	X ₆	-0,31	Сильний обернений зв'язок

Джерело: розраховано автором.

Результати кореляційної оцінки свідчать, що чистий прибуток ТОВ «БЕТЕК» має найтісніший прямий зв'язок із продуктивністю праці, чистим доходом від реалізації продукції та чистою рентабельністю продажу. Це означає, що зростання прибутку підприємства найбільшою мірою пов'язане зі збільшенням обсягів реалізації, підвищенням результативності праці персоналу та здатністю підприємства отримувати більший чистий прибуток з кожної гривні реалізованої продукції.

Дуже сильний прямий зв'язок між чистим прибутком і фондовіддачею свідчить про важливість ефективного використання основних засобів. Для ТОВ «БЕТЕК», яке має значну виробничу базу та здійснює капітальні інвестиції, це є особливо важливим. Зростання вартості основних засобів саме по собі не гарантує підвищення прибутковості, якщо вони не забезпечують відповідного приросту доходу та прибутку.

Сильний прямий зв'язок між чистим прибутком і собівартістю пояснюється тим, що у роки з більшими обсягами реалізації підприємство одночасно мало і більші виробничі витрати. Тобто цей зв'язок не слід трактувати як позитивний вплив зростання собівартості на прибутковість. Він

насамперед відображає масштаб діяльності: більший обсяг реалізації супроводжується більшою сумою собівартості.

Натомість частка собівартості у чистому доході має сильний обернений зв'язок із чистим прибутком. Це є логічним і важливим для подальшого обґрунтування пропозицій: чим більша частка собівартості у чистому доході, тим менша частина виручки залишається для формування валового, операційного та чистого прибутку. Отже, зниження витратного навантаження є одним із ключових напрямів підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК».

Для наочного представлення результатів кореляційної оцінки доцільно побудувати рисунок 3.2.

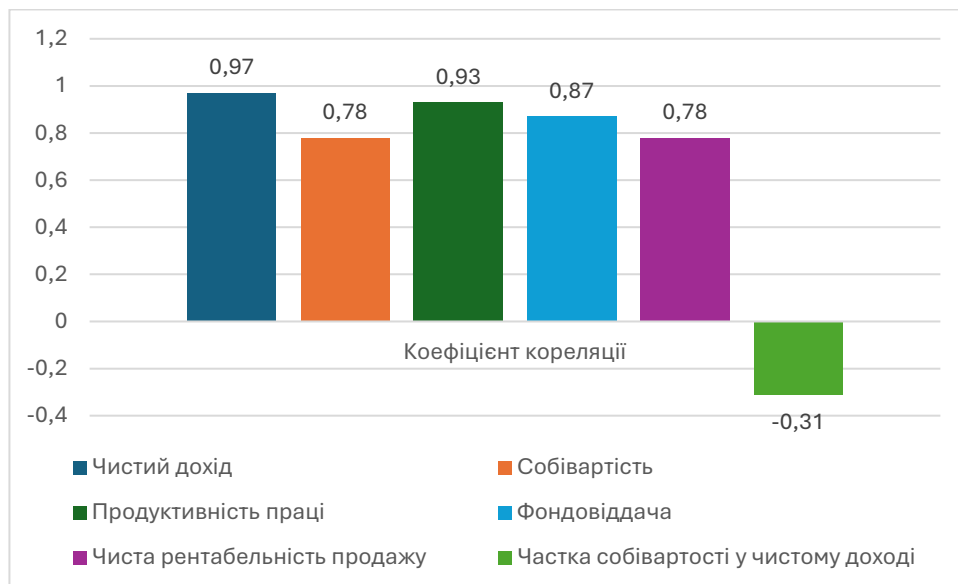

Рисунок 3.2. – Коефіцієнти кореляції між чистим прибутком і показниками діяльності ТОВ «БЕТЕК»

Як видно з рис. 3.2, найбільш тісний прямий зв'язок із чистим прибутком мають продуктивність праці, чистий дохід, чиста рентабельність продажу та фондовіддача. Водночас частка собівартості у чистому доході має обернений зв'язок із чистим прибутком, що підтверджує необхідність оптимізації виробничих витрат і посилення контролю за собівартістю продукції.

Отже, інтегральна та кореляційна оцінка показали, що погіршення прибутковості ТОВ «БЕТЕК» у 2025 р. було пов'язане зі зниженням загального рівня ефективності діяльності, скороченням реалізації, зменшенням

продуктивності праці, падінням фондівіддачі та зростанням витратного навантаження. Це дає підстави визначити основні напрями підвищення прибутковості підприємства: збільшення обсягів реалізації, оптимізація собівартості, підвищення продуктивності праці, ефективніше використання основних засобів і посилення контролю за операційними витратами.

Після проведення інтегральної та кореляційної оцінки доцільно виконати орієнтовний прогноз чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК» на наступні роки. Прогноз побудовано за допомогою функції ТЕНДЕНЦІЯ в Excel, яка визначає лінійну залежність між роком і значенням показника на основі методу найменших квадратів.

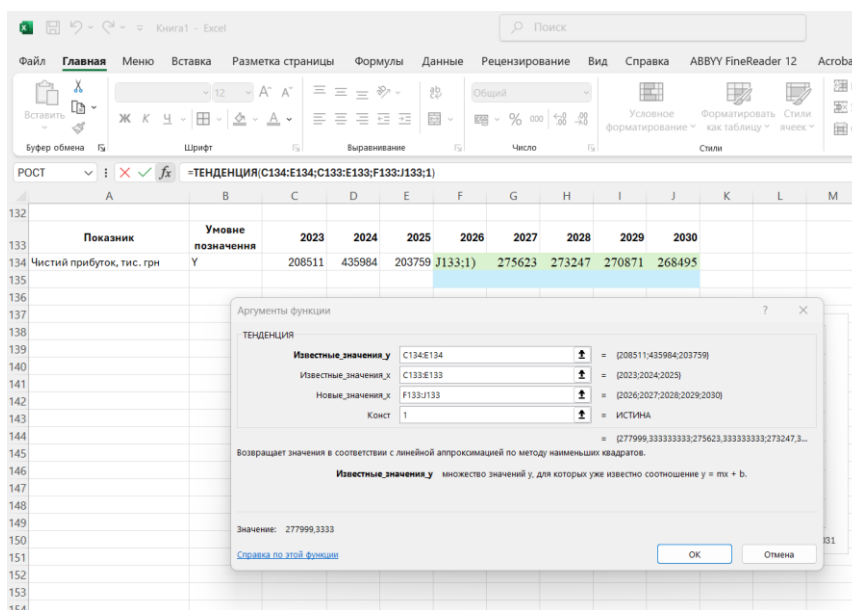
Для побудови прогнозу використано фактичні значення чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр.:

Таблиця 3.5 – Вихідні та прогнозні значення чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК», тис. грн

Показник	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Чистий прибуток, тис. грн	208511	435984	203759	277999	275623	273247	270871	268495

Джерело: розраховано автором.

Прогнозні значення чистого прибутку розраховано за формулою Excel: ТЕНДЕНЦІЯ.

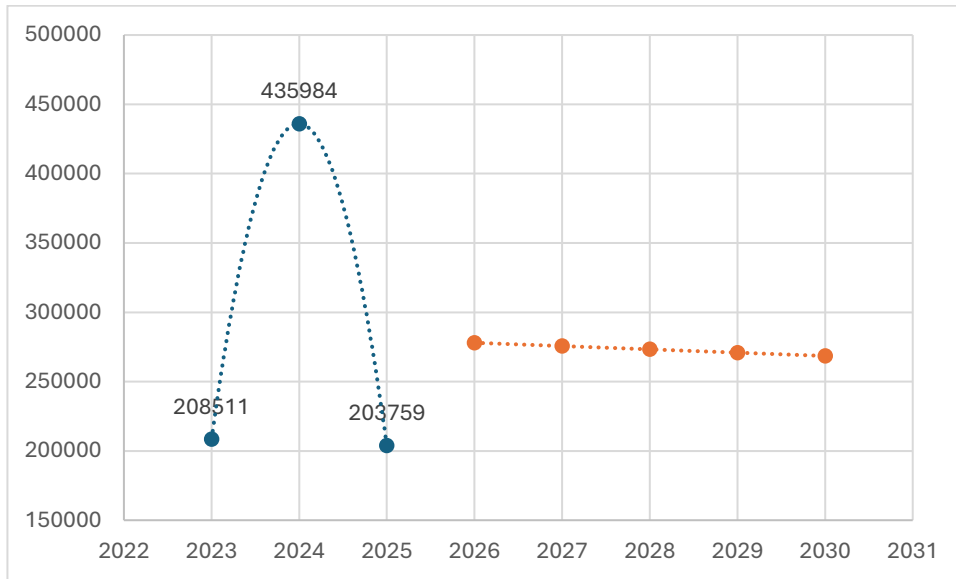

Рисунок 3.3. – Побудова прогнозу чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК» за допомогою функції ТЕНДЕНЦІЯ в Excel

Як видно з рис. 3.3, фактична динаміка чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК» у 2023–2025 рр. була нестабільною. У 2024 р. підприємство отримало максимальний чистий прибуток у сумі 435984 тис. грн, однак у 2025 р. показник зменшився до 203759 тис. грн. Через таку різку зміну динаміки лінійний прогноз на 2026–2030 рр. має помірно спадний характер.

За результатами прогнозу очікуване значення чистого прибутку у 2026 р. становить 277999 тис. грн. У наступні роки прогноз передбачає поступове зменшення показника: до 275623 тис. грн у 2027 р., 273247 тис. грн у 2028 р., 270871 тис. грн у 2029 р. та 268495 тис. грн у 2030 р.

Водночас слід зазначити, що побудований прогноз має орієнтовний характер, оскільки він базується лише на трьох фактичних спостереженнях. Тому його доцільно використовувати не як остаточний плановий показник, а як аналітичний орієнтир, який демонструє можливу тенденцію зміни чистого прибутку за умови збереження попередньої динаміки.

Отримані результати свідчать, що без реалізації заходів щодо підвищення прибутковості підприємство може зберігати прибуткову діяльність, однак прогнозна динаміка не демонструє стійкого зростання

чистого прибутку. Навпаки, після 2026 р. очікується поступове зниження показника. Це підтверджує необхідність розроблення практичних пропозицій, спрямованих на збільшення чистого доходу, оптимізацію собівартості, підвищення продуктивності праці та ефективніше використання основних засобів ТОВ «БЕТЕК».

Таким чином, результати інтегральної, кореляційної та прогнозової оцінки підтвердили, що прибутковість ТОВ «БЕТЕК» має нестабільний характер. Найвищий рівень ефективності діяльності підприємство продемонструвало у 2024 р., однак у 2025 р. відбулося суттєве погіршення більшості показників, що характеризують формування прибутку.

Інтегральна оцінка показала зниження узагальнюючого індексу прибутковості у 2025 р., що свідчить про комплексне послаблення результативності діяльності підприємства. Кореляційний аналіз підтвердив, що чистий прибуток найбільш тісно пов'язаний із чистим доходом від реалізації продукції, продуктивністю праці, фондівіддачею та чистою рентабельністю продажу. Водночас обернений зв'язок між часткою собівартості у чистому доході та чистим прибутком свідчить про важливість контролю витратного навантаження.

Побудований лінійний прогноз чистого прибутку на 2026–2030 рр. показав, що за умови збереження наявної тенденції підприємство може залишатися прибутковим, однак прогноз не демонструє стійкого зростання фінансового результату. Це означає, що без цілеспрямованих управлінських дій ТОВ «БЕТЕК» ризикує зберегти нестабільність прибутковості та недостатню віддачу від наявних ресурсів.

Отже, подальше підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК» потребує обґрунтування практичних пропозицій, спрямованих на збільшення чистого доходу, оптимізацію собівартості, підвищення продуктивності праці, поліпшення фондівіддачі та зростання чистої рентабельності продажу. Саме цим питанням присвячено наступний підрозділ роботи.

3.2. Пропозиції щодо підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК» та оцінка їх економічної ефективності

Результати проведеного аналізу показали, що у 2025 р. ТОВ «БЕТЕК» зберегло прибуткову діяльність, однак рівень прибутковості суттєво знизився порівняно з 2024 р. Основними проблемами, які негативно вплинули на формування прибутку, стали скорочення чистого доходу від реалізації продукції, зростання частки собівартості у чистому доході, зниження продуктивності праці, падіння фондівіддачі та недостатня ефективність використання виробничо-збутового потенціалу.

З урахуванням специфіки діяльності ТОВ «БЕТЕК», яке спеціалізується на вирощуванні ягідної продукції, підвищення прибутковості доцільно забезпечувати не лише через формальне скорочення витрат, а через комплекс практичних управлінських, виробничих і збутових заходів. Вони мають бути спрямовані на зменшення витрат продукції, підвищення якості зберігання, збільшення частки продукції з вищою маржинальністю, активізацію продажів, поліпшення використання трудових ресурсів та скорочення непродуктивних витрат.

У роботі запропоновано шість конкретних заходів щодо підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК»:

Оптимізація матеріальних та енергетичних витрат у виробничому процесі.

Придбання додаткового обладнання для сортування та пакування ягід.

Встановлення холодильного обладнання для зменшення витрат продукції під час зберігання.

Розвиток онлайн-продажів і створення сайту для прямої реалізації продукції.

Розширення реалізації фасованої продукції з вищою маржинальністю.

Удосконалення організації праці сезонного персоналу та системи мотивації.

Такий набір заходів є взаємопов'язаним. Частина з них спрямована на скорочення витрат, частина — на збільшення доходу, а частина — на підвищення продуктивності праці та зниження втрат продукції. Саме комплексний характер пропозицій дає можливість забезпечити реальний вплив на чистий прибуток підприємства.

Таблиця 3.6 – Заходи щодо підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК»

№	Захід	Проблема, яку вирішує захід	Зміст пропозиції	Очікуваний результат
1	Оптимізація матеріальних та енергетичних витрат	Зростання частки собівартості у чистому доході	Перегляд норм витрат матеріалів, води, електроенергії; контроль витрат на полив, добрива, пакувальні матеріали; запровадження внутрішнього обліку відхилень	Скорочення собівартості продукції
2	Придбання обладнання для сортування та пакування ягід	Недостатня продуктивність праці та ручна обробка продукції	Придбання напівавтоматичної лінії сортування і пакування, що дозволить швидше готувати продукцію до реалізації	Зростання продуктивності праці, зменшення втрат часу
3	Встановлення холодильного обладнання	Втрати продукції через короткий термін зберігання ягід	Придбання та встановлення холодильних камер для тимчасового зберігання продукції перед реалізацією	Зменшення псування продукції, збільшення обсягу реалізації якісної ягоди
4	Створення сайту та розвиток онлайн-продажів	Недостатнє використання прямих каналів збуту	Розробка сайту, сторінок у соціальних мережах, онлайн-каталогу продукції, форми замовлення для клієнтів	Зростання чистого доходу за рахунок прямих продажів
5	Розширення продажу фасованої продукції	Недостатня частка продукції з вищою маржинальністю	Використання брендованого пакування, продаж ягід у споживчій тарі, орієнтація на торговельні мережі та HoReCa	Збільшення середньої ціни реалізації та валового прибутку
6	Удосконалення організації праці сезонного персоналу	Зниження продуктивності праці у 2025 р.	Запровадження змінного графіку, преміювання за норму збору, контроль якості збору, навчання сезонних працівників	Підвищення продуктивності праці та зменшення втрат продукції

Перший захід пов'язаний з оптимізацією матеріальних та енергетичних

витрат. Для підприємства, що займається вирощуванням ягідної продукції, значну роль у собівартості можуть відігравати витрати на воду для поливу, електроенергію, добрива, засоби захисту рослин, пакувальні матеріали, паливо та поточне обслуговування виробничих процесів. Тому пропонується запровадити внутрішній контроль норм витрат, щомісячний аналіз відхилень фактичних витрат від планових, а також перегляд постачальників окремих матеріалів. Очікуваний ефект полягає у зниженні собівартості реалізованої продукції.

Другий захід передбачає придбання обладнання для сортування та пакування ягід. У діяльності ягідного підприємства швидкість і якість післязбиральної доробки продукції безпосередньо впливають на її товарний вигляд, ціну реалізації та можливість продажу через більш прибуткові канали. Напівавтоматична лінія сортування і пакування дозволить зменшити частку ручної праці, скоротити час підготовки продукції до реалізації та підвищити продуктивність персоналу.

Третій захід полягає у встановленні холодильного обладнання. Ягідна продукція є швидкопсувною, тому втрати під час зберігання можуть безпосередньо зменшувати дохід і прибуток підприємства. Наявність холодильних камер дозволить продовжити термін реалізації продукції, зменшити частку втрат, зберегти якість ягід і продавати продукцію не в умовах термінової реалізації, а за більш вигідними цінами.

Четвертий захід пов'язаний зі створенням сайту і розвитком онлайн-продажів. Для підприємства це дає можливість формувати прямий канал комунікації з покупцями, зменшувати залежність від посередників, презентувати продукцію, отримувати замовлення та працювати з постійними клієнтами. Такий захід не потребує дуже великих інвестицій, але може позитивно вплинути на чистий дохід і впізнаваність продукції.

П'ятий захід передбачає розширення продажу фасованої продукції з вищою маржинальністю. Продаж нефасованої або сировинної продукції зазвичай дає нижчу маржу, тоді як фасована, сортована та брендowana

продукція може реалізовуватися за вищою ціною. Тому доцільно збільшити частку продукції, яка продається у споживчій тарі, з маркуванням, підготовлена для торговельних мереж, закладів громадського харчування та кінцевих споживачів.

Шостий захід стосується удосконалення організації праці сезонного персоналу. Для ягідного підприємства сезонність робіт є важливим фактором, оскільки під час збору продукції необхідно швидко залучати персонал, забезпечувати якість збору та мінімізувати втрати. Запровадження системи преміювання за виконання норм збору, навчання працівників, контроль якості та оптимізація графіків дозволять підвищити продуктивність праці й зменшити втрати продукції.

Для оцінки доцільності запропонованих заходів необхідно визначити витрати на їх реалізацію та очікуваний економічний ефект.

Таблиця 3.7 – Оцінка витрат на реалізацію заходів щодо підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК»

№	Захід	Статті витрат	Сума витрат, тис. грн
1	Оптимізація матеріальних та енергетичних витрат	Облік і контроль витрат, аудит постачальників, налаштування внутрішньої системи контролю	450,00
2	Придбання обладнання для сортування та пакування	Придбання напівавтоматичної лінії, монтаж, навчання персоналу	3200,00
3	Встановлення холодильного обладнання	Придбання холодильних камер, монтаж, підключення, налаштування	4800,00
4	Створення сайту та розвиток онлайн-продажів	Розробка сайту, домен, хостинг, наповнення, налаштування реклами	380,00
5	Розширення продажу фасованої продукції	Закупівля брендованого пакування, етикеток, витрати на дизайн і просування	920,00
6	Удосконалення організації праці сезонного персоналу	Навчання, преміювання, розробка норм виробітку, контроль якості	650,00
	Разом		10400,00

Загальна сума витрат на реалізацію комплексу заходів становить 10400,00 тис. грн.

Таблиця 3.8 – Розрахунок очікуваного економічного ефекту від запропонованих заходів

№	Захід	Очікуваний результат	Метод розрахунку	Ефект до врахування витрат, тис. грн	Витрати на захід, тис. грн	Чистий економічний ефект, тис. грн
1	Оптимізація матеріальних та енергетичних витрат	Зниження собівартості на 1,5%	$176124 \times 1,5\%$	2641,86	450,00	2191,86
2	Придбання обладнання для сортування та пакування	Зростання продуктивності та додатковий дохід 2,0%	$396128 \times 2,0\% \times 55,54\%$	4400,11	3200,00	1200,11
3	Встановлення холодильного обладнання	Зменшення втрат продукції та додатковий дохід 3,0%	$396128 \times 3,0\% \times 55,54\%$	6600,17	4800,00	1800,17
4	Створення сайту та онлайн-продажів	Зростання чистого доходу на 1,0%	$396128 \times 1,0\% \times 55,54\%$	2200,06	380,00	1820,06
5	Розширення продажу фасованої продукції	Додаткова маржа від збільшення ціни реалізації	$396128 \times 2,5\% \times 55,54\%$	5500,14	920,00	4580,14
6	Удосконалення організації праці сезонного персоналу	Скорочення втрат і підвищення продуктивності	$396128 \times 1,2\% \times 55,54\%$	2640,07	650,00	1990,07
	Разом			23982,41	10400,00	13582,41

Найбільш капіталомісткими є заходи, пов'язані з придбанням обладнання для сортування та пакування, а також встановленням холодильних камер. Проте саме ці заходи мають довгостроковий характер і можуть забезпечувати ефект не лише протягом одного року, а й у наступних періодах.

Далі необхідно оцінити економічний ефект від кожного заходу. Розрахунок здійснено на основі показників 2025 р., оскільки саме цей рік прийнято базовим для обґрунтування пропозицій. У 2025 р. чистий дохід ТОВ «БЕТЕК» становив 396128 тис. грн, собівартість реалізованої продукції – 176124 тис. грн, валовий прибуток – 220004 тис. грн, чистий прибуток – 203759 тис. грн.

Економічний ефект від першого заходу формується за рахунок скорочення собівартості реалізованої продукції. Якщо підприємству вдасться знизити собівартість лише на 1,5%, економія становитиме 2641,86 тис. грн. Після врахування витрат на організацію системи контролю у сумі 450,00 тис. грн чистий ефект становитиме 2191,86 тис. грн.

Ефект від придбання обладнання для сортування та пакування оцінено через можливе зростання доходу на 2,0%. При цьому для розрахунку впливу на прибуток використано рівень валової рентабельності продажу 2025 р. – 55,54%. Це означає, що з кожної гривні додаткового доходу підприємство потенційно може отримати близько 55,54 коп. валового прибутку. Очікуваний ефект до врахування витрат становить 4400,11 тис. грн, а чистий ефект – 1200,11 тис. грн.

Встановлення холодильного обладнання дозволить зменшити втрати продукції та реалізувати більшу частину якісних ягід. Очікуване зростання доходу прийнято на рівні 3,0% від чистого доходу 2025 р. Ефект до врахування витрат становить 6600,17 тис. грн. Після врахування витрат на придбання і встановлення холодильного обладнання чистий ефект становитиме 1800,17 тис. грн.

Створення сайту та розвиток онлайн-продажів дають змогу розширити прямі канали реалізації та частково зменшити залежність від посередників.

Навіть за помірного приросту доходу на 1,0% очікуваний ефект до врахування витрат становить 2200,06 тис. грн, а чистий ефект – 1820,06 тис. грн. Це один із найменш витратних заходів із достатньо швидкою окупністю.

Розширення продажу фасованої продукції має найбільший чистий економічний ефект – 4580,14 тис. грн. Це пояснюється тим, що фасована і підготовлена до продажу продукція має вищу ціну реалізації та кращу споживчу привабливість. Витрати на брендване пакування, дизайн, етикетки і просування є порівняно невеликими, але можуть забезпечити істотне збільшення маржі.

Удосконалення організації праці сезонного персоналу дозволить зменшити втрати продукції під час збору, підвищити якість робіт і скоротити непродуктивні витрати часу. Очікуваний ефект до врахування витрат становить 2640,07 тис. грн, а чистий економічний ефект – 1990,07 тис. грн.

Загальний чистий економічний ефект від реалізації запропонованих заходів становить 13582,41 тис. грн. Це означає, що після покриття витрат на впровадження заходів підприємство може отримати додаткове збільшення прибутку на зазначену суму.

Для узагальнення впливу запропонованих заходів на фінансовий результат доцільно визначити прогнозний чистий прибуток підприємства після їх реалізації.

Таблиця 3.9 – Вплив запропонованих заходів на чистий прибуток ТОВ «БЕТЕК»

Показник	Значення, тис. грн
Чистий прибуток ТОВ «БЕТЕК» у 2025 р.	203759,00
Очікуваний ефект до врахування витрат	23982,41
Витрати на реалізацію заходів	10400,00
Чистий економічний ефект	13582,41
Прогнозний чистий прибуток після впровадження заходів	217341,41
Приріст чистого прибутку, %	6,67

За результатами розрахунків, прогнозний чистий прибуток ТОВ «БЕТЕК» після впровадження запропонованих заходів може становити

217341,41 тис. грн. Порівняно з фактичним показником 2025 р. це більше на 13582,41 тис. грн, або на 6,67%. Отже, запропонований комплекс заходів має реальний позитивний вплив на прибуток підприємства.

Для наочного представлення впливу заходів на чистий прибуток доцільно побудувати рисунок.

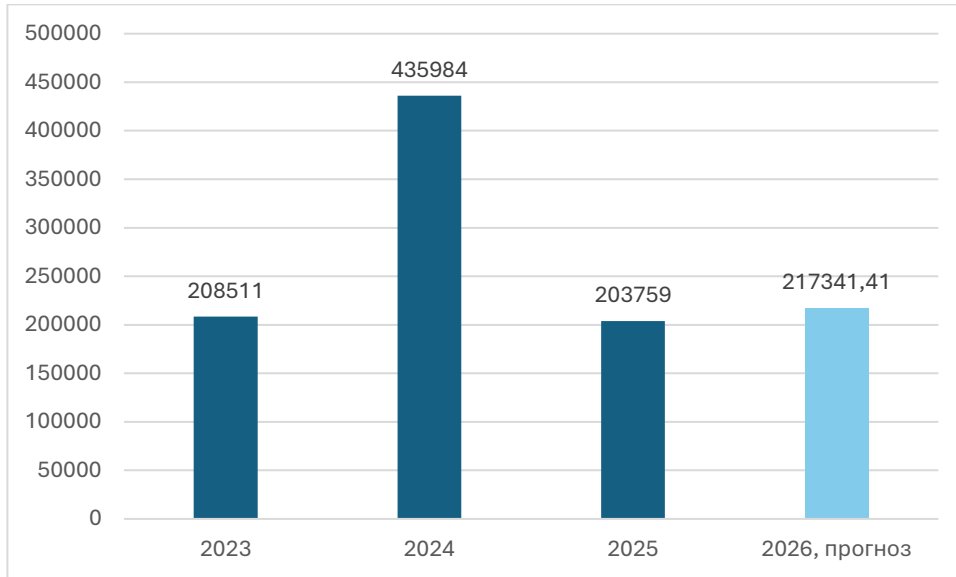

Рисунок 3.4. – Вплив запропонованих заходів на чистий прибуток ТОВ «БЕТЕК», тис. грн

Як видно з рис. 3.4, реалізація запропонованих заходів дозволить збільшити чистий прибуток ТОВ «БЕТЕК» з 203759,00 тис. грн до 217341,41 тис. грн. Абсолютний приріст становитиме 13582,41 тис. грн. Це підтверджує, що запропоновані заходи не є формальними, а мають конкретний економічний зміст і вимірюваний вплив на кінцевий фінансовий результат.

Крім зростання прибутку, запропоновані заходи позитивно вплинуть і на показники рентабельності. Насамперед очікується зростання чистої рентабельності продажу, рентабельності активів і рентабельності власного капіталу.

Таблиця 3.10 – Прогнозний вплив заходів на показники ефективності та прибутковості ТОВ «БЕТЕК»

Показник	2025 р.	Після впровадження заходів	Відхилення	Темп зміни, %
Чистий дохід, тис. грн	396128,00	434552,42	38424,42	109,70
Чистий прибуток, тис. грн	203759,00	217341,41	13582,41	106,67
Продуктивність праці, тис. грн/особу	3737,06	4099,55	362,49	109,70
Фондовіддача, грн/грн	1,40	1,53	0,13	109,29
Рентабельність активів, %	23,11	24,60	1,49	106,45
Рентабельність власного капіталу, %	31,55	33,65	2,10	106,66

Джерело: розраховано автором.

Дані таблиці 3.10 свідчать, що реалізація запропонованих заходів матиме позитивний вплив не лише на абсолютну суму чистого прибутку, а й на окремі показники ефективності використання ресурсів підприємства. Прогнозний чистий дохід ТОВ «БЕТЕК» після впровадження заходів може збільшитися з 396128,00 тис. грн до 434552,42 тис. грн, тобто на 38424,42 тис. грн, або на 9,70%.

Чистий прибуток підприємства зросте з 203759,00 тис. грн до 217341,41 тис. грн. Абсолютний приріст становитиме 13582,41 тис. грн, або 6,67%. Це означає, що запропоновані заходи мають прямий позитивний вплив на кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства.

Позитивною є також зміна продуктивності праці. За незмінної чисельності працівників на рівні 106 осіб прогнозна продуктивність праці може зрости з 3737,06 тис. грн/особу до 4099,55 тис. грн/особу. Це пояснюється очікуваним зростанням чистого доходу за рахунок придбання обладнання для сортування і пакування, кращої організації сезонної праці, розвитку фасованої продукції та активізації каналів збуту.

Фондовіддача після впровадження заходів також покращиться: з 1,40 грн/грн до 1,53 грн/грн. Це свідчить про підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Такий результат є важливим,

оскільки у 2025 р. саме зниження фондівддачі було однією з проблем, виявлених у процесі аналізу.

Рентабельність активів може зрости з 23,11% до 24,60%, а рентабельність власного капіталу — з 31,55% до 33,65%. Отже, запропоновані заходи сприятимуть підвищенню віддачі від майна та власного капіталу підприємства. Це означає, що ТОВ «БЕТЕК» зможе ефективніше використовувати наявні ресурси для формування прибутку.

Для наочного представлення зміни ключових показників доцільно побудувати рисунок 3.5.

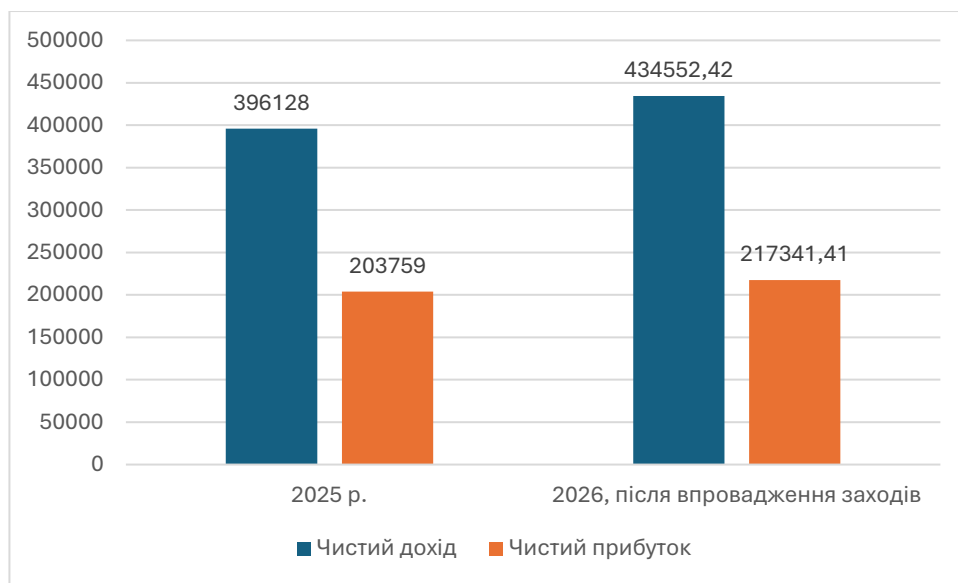

Рисунок 3.5. – Прогнозний вплив заходів на чистий дохід і чистий прибуток ТОВ «БЕТЕК», тис. грн

Як видно з рис. 3.5, після впровадження запропонованих заходів очікується зростання як чистого доходу, так і чистого прибутку ТОВ «БЕТЕК». Це підтверджує, що запропонований комплекс дій спрямований не лише на скорочення витрат, а й на розширення можливостей реалізації продукції, зменшення втрат, підвищення маржинальності та ефективніше використання трудових і виробничих ресурсів.

Отже, у роботі запропоновано шість практичних заходів щодо підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК»: оптимізацію матеріальних та енергетичних витрат; придбання обладнання для сортування і пакування ягід;

встановлення холодильного обладнання; створення сайту та розвиток онлайн-продажів; розширення продажу фасованої продукції; удосконалення організації праці сезонного персоналу.

Загальні витрати на реалізацію запропонованих заходів становлять 10400,00 тис. грн. Очікуваний економічний ефект до врахування витрат оцінено у 23982,41 тис. грн, а чистий економічний ефект після покриття витрат — у 13582,41 тис. грн. За рахунок цього чистий прибуток підприємства може зрости з 203759,00 тис. грн до 217341,41 тис. грн, тобто на 13582,41 тис. грн, або на 6,67%.

Найбільше значення для підвищення прибутковості мають заходи, спрямовані на розширення продажу фасованої продукції, зменшення втрат під час зберігання та розвиток прямих каналів збуту. Саме ці напрями дозволяють збільшити чистий дохід і водночас підвищити маржинальність реалізації продукції.

Запропоновані заходи також позитивно впливають на ефективність використання ресурсів підприємства. Очікується зростання продуктивності праці, фондівіддачі, рентабельності активів і рентабельності власного капіталу. Це означає, що ефект від пропозицій проявляється не лише у збільшенні прибутку, а й у покращенні загальної результативності діяльності ТОВ «БЕТЕК».

Таким чином, розроблений комплекс заходів є економічно доцільним, оскільки має конкретне практичне спрямування, передбачає визначені витрати на впровадження та забезпечує вимірюваний позитивний вплив на чистий прибуток підприємства. Реалізація запропонованих пропозицій дозволить ТОВ «БЕТЕК» частково компенсувати погіршення фінансових результатів 2025 р., підвищити прибутковість і створити передумови для більш стабільного розвитку у наступних періодах.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні, методичні та практичні аспекти формування прибутковості суб'єкта господарювання та обґрунтовано пропозиції щодо її підвищення на прикладі ТОВ «БЕТЕК». За результатами проведеного дослідження можна сформулювати такі висновки.

У першому розділі розкрито економічну сутність прибутковості суб'єкта господарювання та визначено, що прибутковість є однією з ключових характеристик ефективності діяльності підприємства. Вона відображає здатність підприємства формувати позитивний фінансовий результат, забезпечувати окупність витрат, ефективно використовувати активи, власний капітал, основні засоби та трудові ресурси. На відміну від абсолютного показника прибутку, прибутковість дозволяє оцінити не лише сам факт отримання фінансового результату, а й якість його формування.

Визначено, що на формування прибутковості підприємства впливає сукупність внутрішніх і зовнішніх чинників. До внутрішніх чинників належать обсяги реалізації продукції, рівень собівартості, структура витрат, продуктивність праці, ефективність використання основних засобів, організація збуту, якість управління фінансовими ресурсами. До зовнішніх чинників можна віднести ринковий попит, рівень конкуренції, цінову кон'юнктуру, інфляційні процеси, сезонність, зміну вартості матеріальних ресурсів та загальні умови господарювання. Для підприємства аграрної сфери особливе значення мають сезонність виробництва, збереження якості продукції, втрати під час зберігання та реалізації, а також ефективність логістики.

У роботі узагальнено методичні підходи до оцінювання прибутковості підприємства. Встановлено, що найбільш доцільним є комплексне використання абсолютних і відносних показників: чистого доходу, собівартості, валового, операційного та чистого прибутку, рентабельності продажу, рентабельності активів, рентабельності власного капіталу,

рентабельності основних засобів, рентабельності виробничих витрат, продуктивності праці та фондівіддачі. Такий підхід дає змогу оцінити прибутковість не ізольовано, а у взаємозв'язку з ресурсною базою, витратами та результативністю діяльності підприємства.

У другому розділі проведено аналіз діяльності та прибутковості ТОВ «БЕТЕК» за 2023–2025 рр. Встановлено, що підприємство є суб'єктом господарювання, діяльність якого пов'язана з аграрним виробництвом, зокрема з вирощуванням ягідної продукції. Аналіз основних техніко-економічних показників показав, що протягом досліджуваного періоду підприємство залишалося прибутковим, однак динаміка його результатів була нестабільною. Найкращі результати отримано у 2024 р., коли чистий дохід зріс до 630482 тис. грн, а чистий прибуток – до 435984 тис. грн. У 2025 р. чистий дохід зменшився до 396128 тис. грн, а чистий прибуток – до 203759 тис. грн, що свідчить про суттєве послаблення фінансових результатів.

Аналіз ресурсної ефективності показав, що у 2024 р. підприємство мало найкращі показники продуктивності праці та фондівіддачі. Продуктивність праці зросла до 5680,02 тис. грн/особу, а фондівіддача – до 2,65 грн/грн. Проте у 2025 р. ці показники погіршилися: продуктивність праці знизилася до 3737,06 тис. грн/особу, а фондівіддача – до 1,40 грн/грн. Це свідчить про зниження ефективності використання трудових ресурсів і основних засобів, незважаючи на те, що виробнича база підприємства продовжувала зростати.

Оцінка майнового стану показала, що загальна вартість активів ТОВ «БЕТЕК» збільшилася з 768168 тис. грн у 2023 р. до 883741 тис. грн у 2025 р. При цьому зростала частка необоротних активів, основних засобів і незавершених капітальних інвестицій. Така динаміка свідчить про розвиток виробничої бази підприємства. Водночас у 2025 р. відбулося скорочення оборотних активів і грошових коштів, а також зростання поточних зобов'язань. Це створює ризики для поточної платоспроможності та потребує посилення контролю за оборотними активами, дебіторською заборгованістю і грошовими потоками.

Аналіз фінансової стійкості та ліквідності засвідчив, що ТОВ «БЕТЕК» загалом має стійкий фінансовий стан, оскільки більша частина активів фінансується за рахунок власного капіталу. Коефіцієнт автономії у 2025 р. становив 0,723, що свідчить про достатньо високий рівень фінансової незалежності. Разом з тим протягом 2023–2025 рр. спостерігалось поступове погіршення окремих показників: зменшувалися коефіцієнти ліквідності, скорочувався власний оборотний капітал, знижувалася маневреність власного капіталу. Це підтверджує, що підприємство зберігає фінансову стійкість, але має ознаки погіршення платіжних можливостей у 2025 р.

Оцінка прибутковості ТОВ «БЕТЕК» показала, що у 2025 р. відбулося погіршення більшості показників рентабельності. Валова рентабельність продажу знизилася з 65,20% у 2024 р. до 55,54% у 2025 р., чиста рентабельність продажу – з 69,15% до 51,44%, рентабельність активів – з 52,92% до 23,11%, рентабельність власного капіталу – з 69,11% до 31,55%. Також знизилася рентабельність виробничих витрат: з 187,34% у 2024 р. до 124,91% у 2025 р. Це свідчить про зменшення віддачі від доходів, витрат, активів і власного капіталу підприємства.

Факторний аналіз зміни чистого прибутку показав, що у 2024 р. його зростання було забезпечене одночасним позитивним впливом збільшення чистого доходу та підвищення чистої рентабельності продажу. У 2025 р. чистий прибуток зменшився на 232225 тис. грн, що було зумовлено двома негативними чинниками: скороченням чистого доходу від реалізації продукції та зниженням чистої рентабельності продажу. Отже, проблема формування прибутку у 2025 р. мала комплексний характер: підприємство реалізувало менше продукції, а кожна гривня реалізації забезпечувала менший обсяг чистого прибутку.

У третьому розділі проведено інтегральну та кореляційну оцінку чинників формування прибутковості ТОВ «БЕТЕК». За результатами інтегральної оцінки встановлено, що найвищий узагальнюючий індекс прибутковості підприємство мало у 2024 р. – 0,982. У 2023 р. індекс становив

0,695, а у 2025 р. знизився до 0,543. Це підтверджує, що у 2025 р. відбулося комплексне погіршення прибутковості, пов'язане не лише зі зменшенням чистого прибутку, а й зі зниженням ефективності використання ресурсів підприємства.

Кореляційна оцінка показала, що чистий прибуток ТОВ «БЕТЕК» найбільш тісно пов'язаний із чистим доходом від реалізації продукції, продуктивністю праці, фондівіддачею та чистою рентабельністю продажу. Обернений зв'язок між часткою собівартості у чистому доході та чистим прибутком підтвердив важливість контролю витратного навантаження. Побудований лінійний прогноз чистого прибутку на 2026–2030 рр. показав, що без реалізації заходів щодо підвищення прибутковості підприємство може залишатися прибутковим, однак прогнозна динаміка не демонструє стійкого зростання фінансового результату.

На основі проведеного аналізу в роботі запропоновано шість практичних заходів щодо підвищення прибутковості ТОВ «БЕТЕК»: оптимізацію матеріальних та енергетичних витрат; придбання обладнання для сортування і пакування ягід; встановлення холодильного обладнання; створення сайту та розвиток онлайн-продажів; розширення продажу фасованої продукції; удосконалення організації праці сезонного персоналу. Запропоновані заходи спрямовані на зменшення собівартості, скорочення витрат продукції, підвищення продуктивності праці, збільшення доходу та зростання маржинальності реалізації.

Розрахунок економічної ефективності показав, що загальні витрати на реалізацію запропонованих заходів становлять 10400,00 тис. грн. Очікуваний економічний ефект до врахування витрат оцінено у 23982,41 тис. грн, а чистий економічний ефект після покриття витрат – у 13582,41 тис. грн. За рахунок реалізації заходів чистий прибуток підприємства може зрости з 203759,00 тис. грн до 217341,41 тис. грн, тобто на 13582,41 тис. грн, або на 6,67%.

Запропоновані заходи також позитивно вплинуть на ефективність використання ресурсів підприємства. Очікується зростання чистого доходу до

434552,42 тис. грн, продуктивності праці – до 4099,55 тис. грн/особу, фондівддачі – до 1,53 грн/грн, рентабельності активів – до 24,60%, рентабельності власного капіталу – до 33,65%. Це свідчить про те, що ефект від пропозицій проявляється не лише у збільшенні чистого прибутку, а й у покращенні загальної результативності діяльності підприємства.

Таким чином, мету кваліфікаційної роботи досягнуто: досліджено процес формування прибутковості ТОВ «БЕТЕК», проведено оцінку фінансово-економічного стану та показників прибутковості підприємства, визначено основні проблеми її формування та обґрунтовано практичні пропозиції щодо підвищення прибутковості. Реалізація запропонованого комплексу заходів дозволить підприємству частково компенсувати погіршення фінансових результатів 2025 р., підвищити чистий прибуток, покращити ресурсну ефективність і створити передумови для більш стабільного розвитку у наступних періодах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аграрна економіка : підручник / за ред. О. А. Гудзинського. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 384 с.
2. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств : підручник. Київ : КНЕУ, 2013. 779 с.
3. Бандурка О. М., Коробов М. Я., Орлов П. І., Петрова К. Я. Фінансова діяльність підприємства : підручник. Київ : Либідь, 2002. 384 с.
4. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2005. 592 с.
5. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ : Ніка-Центр, 2007. 656 с.
6. Боденчук Л. Б., Литвиненко О. В. Формування системи управління прибутком підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2383> (дата звернення: 22.04.2026).
7. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз : навч. посіб. Житомир : Рута, 2003. 680 с.
8. Герасимчук З. В., Ковальська Л. Л., Мороз О. С. Економічна діагностика підприємства : навч. посіб. Луцьк : Надстир'я, 2007. 288 с.
9. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 256 с.
10. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15> (дата звернення: 02.03.2026).
11. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С. Ф. Покропивного. Київ : КНЕУ, 2006. 528 с.
12. Економіка підприємства : підручник / за ред. Г. О. Швиданенко. Київ : КНЕУ, 2009. 816 с.

13. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2011. 844 с.
14. Іванілов О. С. Економіка підприємства : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 728 с.
15. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз : теорія і практика : підручник. Львів : Магнолія 2006, 2020. 440 с.
16. Кисіль Я. О. Рентабельність як основний показник оцінки ефективності діяльності підприємства. *Молодий вчений*. 2023. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5923> (дата звернення: 05.05.2026).
17. Ковальов В. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 432 с.
18. Коваленко О. В. Напрями удосконалення управління прибутковістю суб'єкта господарювання в сучасних умовах. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2023. URL: <https://econvisnyk.dstu.dp.ua/article/view/293599> (дата звернення: 02.06.2026).
19. Корбутяк А. Г., Крисоватий І. А. Управління прибутком підприємства в сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2023. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5864> (дата звернення: 05.05.2026).
20. Короленко О. Б., Андреева З. Д. Формування прибутковості суб'єкта господарювання та обґрунтування напрямів її підвищення. *Наука, промисловість, суспільство : матеріали Міжнародної науково-технічної конференції*. Кривий Ріг : Криворізький національний університет, 2026. С. 362. URL: <https://www.knu.edu.ua/konferencii/mizhnarodna-naukovo-tehnichna-konferenciya-nauka-promyslovist-suspil-stvo-2026-r> (дата звернення: 05.05.2026).
21. Костирко Р. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків : Фактор, 2007. 784 с.
22. Кошельок Г. В. Факторний аналіз рентабельності підприємства.

Економіка та суспільство. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2124> (дата звернення: 12.04.2026).

23. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 392 с.

24. Круш П. В., Подвігіна В. І., Сердюк Б. М. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ : Ельга-Н ; КНТ, 2009. 780 с.

25. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 472 с.

26. Мельник В. М., Бобко А. М. Фінансовий аналіз підприємства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 280 с.

27. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції, робіт, послуг у промисловості : наказ Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.04.2026).

28. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник. Київ : Знання, 2011. 630 с.

29. Наконечна Н. В. Прибутковість як ключова характеристика фінансово-економічної безпеки підприємства. *Innovation and Sustainability*. 2024. URL: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/253> (дата звернення: 22.03.2026).

30. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0860-99> (дата звернення: 02.04.2026).

31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00> (дата звернення: 02.04.2026).

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25

«Спрощена фінансова звітність» : наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0161-00> (дата звернення: 02.04.2026).

33. Новіченко Л. С. Аналіз показників рентабельності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 5. Т. 2. URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/09/2021-en-52-43.pdf> (дата звернення: 22.04.2026).

34. Опендатабот. ТОВ «БЕТЕК», код ЄДРПОУ 36925670 : фінансова звітність та реєстраційні дані. URL: <https://opendatabot.ua/c/36925670> (дата звернення: 02.03.2026).

35. Олійник О. В. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

36. Парій Л. В. Управління прибутком підприємства в сучасних умовах. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2022. № 3–4 (40). С. 86–92. DOI: 10.31673/2415-8089.2022.038692. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есмебі_2022_3-4_17 (дата звернення: 02.06.2026). http://nbuv.gov.ua/UJRN/есмебі_2022_3-4_17

37. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (дата звернення: 12.04.2026).

38. Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д. та ін. Фінанси підприємств : підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. Київ : КНЕУ, 2013. 519 с.

39. Покровська Н. М. Дефініція терміну «прибуток» в економічній науці. *Економіка та суспільство*. 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3510> (дата звернення: 12.04.2026).

40. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції, робіт, послуг сільськогосподарських

підприємств : наказ Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 № 132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.05.2026).

41. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 668 с.

42. Сич О. А. Оцінка фінансової стійкості та її впливу на прибутковість підприємства. *Фінансовий простір*. 2026. URL: <https://fp.lnu.edu.ua/index.php/fp/article/view/1067> (дата звернення: 12.04.2026).

43. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2003. 554 с.

44. ТОВ «БЕТЕК», код ЄДРПОУ 36925670. Clarity Project : фінансова, закупівельна та корпоративна інформація. URL: <https://clarity-project.info/edr/36925670> (дата звернення: 02.03.2026).

45. ТОВ «БЕТЕК», код ЄДРПОУ 36925670. YouControl : досьє компанії. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/36925670/ (дата звернення: 02.03.2026).

46. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 566 с.

47. Чинники прибутковості підприємства / І. Г. Миколенко, А. Д. Гребельна. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. № 33. С. 149–154.

48. Шандова Н. В. Оцінка рентабельності підприємства. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2024. URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/829 (дата звернення: 08.03.2026).

49. Юдіна С. В. Чинники, що впливають на обсяг прибутку підприємства. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2022. URL: <https://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/293> (дата звернення: 08.03.2026).

ДОДАТКИ